

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white crossbar, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page is a light pink color with a large, white, curved shape that resembles a stylized letter 'D' or a large comma, positioned in the upper right quadrant.

lines Riihelä
Piia Tupelin
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö
Opinnäytetyö, 2020

VÄHÄVARAISUUDEN MERKITYS LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINNISSA JA ONNELLISUUDESSA.

Kyselytutkimus Porvoon suomalaisen seurakunnan tekemästä työstä lapsiperheiden parissa.

TIIVISTELMÄ

lines Riihelä, Piia Tupelin

Vähävaraisuuden merkitys lapsiperheiden hyvinvoinnissa ja onnellisuudessa. Kyselytutkimus Porvoon suomalaisen seurakunnan tekemästä työstä lapsiperheiden parissa.

60 sivua, 3 liitettä

Syksy 2020

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden AMK-tutkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vähävaraisten lapsiperheiden onnellisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksia Porvoon suomalaisen seurakunnan alueella. Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tutkimusaineistoa Porvoon suomalaisen seurakunnan perheiden parissa tehtävän työn tueksi. Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimi Porvoon suomalainen seurakunta.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin sähköisen Webropol- kyselytutkimuksen menetelmällä. Linkki Webropol- kyselyyn lähetettiin 185:lle Porvoossa asuvalle lapsiperheen huoltajalle Porvoon suomalaisen seurakunnan välityksellä. Kyselyyn vastasi 31 perheen huoltajaa. Kyselyn vastausprosentti oli 16,75. Tutkimusaineiston käsittelyssä käytettiin sisällönanalyysiä, joka on yksi määrällisen sekä laadullisen tutkimuksen menetelmistä.

Tutkimuksessa selvisi, että lapsiperheiden vähävaraisuus ei ole suorassa yhteydessä perheiden kokeman hyvinvoinnin ja onnellisuuden kanssa. Kyselyyn vastanneet kokivat kuitenkin, että vähävaraisuus rajoittaa perheiden toiminnan ja valintojen mahdollisuutta. Tutkimuksessa lapsiperheiden hyvinvoinnin ja onnellisuuden kokemuksista löytyi yhteisiä nimittäjiä perheiden tuloeroista huolimatta. Tuloksista käy ilmi Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnan merkitys lapsiperheiden arjessa. Vastaaajista yli puolet kokivat kohtaamiset Porvoon suomalaisen seurakunnan työntekijän kanssa sekä erilaiset yksittäiset perhetapahtumat perheen arkea tukevaksi toiminnaksi.

Asiasanat: lapsiperheet, onnellisuus, vähävaraisuus

ABSTRACT

lines Riihelä, Piia Tupelin

Subjective Happiness and Well-being in Low-Income Families with Children. A Questionnaire Study on Social Work by the Porvoo Finnish Parish with Families with Children.

60 pages and 3 appendices

Autumn 2020

Diaconia University of Applied Sciences

Degree Program in Social Services

Bachelor of Social Services

The aim of this thesis was to examine subjective happiness and well-being in low-income families with children who live in the area served by the Porvoo Finnish Parish. The aim was to collect research data to support the work by the Porvoo Finnish Parish towards helping families in need. The thesis was conducted in partnership with the Porvoo Finnish Parish.

The research was carried out by using the survey method. A link to the online survey tool Webropol was sent out by the Porvoo Finnish Parish to 185 guardians of children who live in Porvoo. 31 guardians filled out the survey. The response rate was 16,75 per cent. The research data was analysed by using content analysis, which is one of the quantitative and qualitative research methods.

The results showed that poverty in families with children is not directly connected to their experience of happiness and well-being. However, the survey respondents felt that poverty does restrict family activities and limits choices. In this study we were able to find common denominators in the experiences of happiness and well-being despite the differences in the families' incomes. The results show the importance of the work done by the Porvoo Finnish Parish. Over half of the respondents felt that encounters with an employee of the Porvoo Finnish Parish and various family events organised by the parish support the families' everyday life.

Keywords: families with children, happiness, poverty

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	4
2 ERILAISET PERHEMUODOT	5
3 KÖYHYEDEN MONET MUODOT.....	7
3.1 Köyhyys Suomessa	7
3.2 Köyhyys osana huono-osaisuutta	8
4 ONNELLISUUS, HYVINVOINTI JA OSALLISUUS.....	11
4.1 Onnellisuus ei ole pysyvä olotila	11
4.2 Hyvinvointi on moniosainen kokonaisuus	12
4.3 Osallisuus luo hyvinvointia	14
5 KIRKKO JA SEURAKUNTA PERHEIDEN ARJESSA.....	15
6 PORVOON SUOMALAINEN SEURAKUNTA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ 17	
6.1 Porvoon suomalainen seurakunta lukuina.....	17
6.2 Perheille suunnattu toiminta.....	17
6.3 Seurakunnan varhaiskasvatustyö	18
6.4 Seurakunnan perhetyö.....	19
6.5 Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö	20
7 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TARKOITUS.....	21
8 AINEISTON KERUUN JA ANALYYSIN MENETELMÄT	22
9 PROSESSIN KUVAUS	25
10 TULOKSET	27
10.1 Kyselyyn vastanneet	27
10.2 Perheiden hyvinvointiin ja onnellisuuteen vaikuttavat tekijät.....	29
10.3 Porvoon suomalainen seurakunta perheiden hyvinvoinnin tukena	33
11 TULOSTEN POHDINTAA.....	35
12 JOHTOPÄÄTÖKSET	38

13 POHDINTA JA ARVIOINTI	40
13.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset näkökohdat	40
13.2 Oman ammatillisuuden kehittyminen.....	43
LÄHTEET	44
LIITE 1. Saatekirje	48
LIITE 2. Kyselytutkimus	49
LIITE 3. Yhteenveto Porvoon suomalaiselle seurakunnalle.....	53

1 JOHDANTO

Vähävaraisten lapsiperheiden hyvinvointi ja onnellisuus ovat tällä hetkellä esillä oleva puheenaihe Suomessa, etenkin koronaepidemian takia. Yle uutisoi 22.4. 2020, että huoli perheen taloudesta kuormittaa erityisesti perheiden vanhempia. Ylen haastattelussa Jyväskylän yliopiston professori Kaisa Aunola totesi seuraavasti: "Tällainen kriisitilanne voi johtaa polarisoitumiseen, eriarvoistumiseen. Toisilta perheiltä löytyy resilienssiä, sopeutumiskykyä. Mutta perheet, joilla menee heikommin tai on taloudellisia vaikeuksia, voi tällainen tilanne sysätä entistä pahempaan kierteeseen." Aunola totesi myös, että tehtyjen tutkimusten mukaan Suomi on ainut maa, jossa on havaittu yhteys heikon taloudellisen tilanteen ja vanhempien uupumuksen välillä. Tutkimus oli tehty ennen koronaepidemiaa. (Yleisradio. Uutiset.)

OECD:n (2015) mukaan ajankohtaisissa keskusteluissa on säännöllisesti ollut puheenaiheena lapsiperheiden köyhyys. Kansainvälisesti katsottuna Suomessa on alhainen lapsiperheiden köyhyysaste. Niemelä ja Raijas (2014) kirjoittavat, että Suomessa joka kymmenes lapsi elää perheessä, jonka tulot alittavat suhteellisen köyhyysrajan maassamme. 2010-luvulla näkyy entistä enemmän polarisoituminen lapsiperheiden kulutuksessa. Raivion ja Karjalaisen (2013) mukaan osallisuus voidaan määritellä riittäväksi toimeentuloksi ja hyvinvoinniksi. Taloudellinen köyhyys ei suoranaisesti tarkoita köyhää elämää. (Liikanen 2017, 11–12.)

Reijon (2011) mukaan ei kuitenkaan voida tehdä suoria johtopäätöksiä siitä, että suuri osa pienituloisista perheistä olisi taloudellisessa ahdingossa. Yleisesti kotitalouksien käytettävissä olevat varat ovat tärkeä hyvinvoinnin indikaattori. Kokonaisyhyvinvointiin kuuluu mahdollisuus käyttää julkisia hyvinvointipalveluita, kuten neuvolan palveluita, terveydenhuoltoa sekä päivähoito-oikeutta. Kokonaisyhyvinvointiin kuuluu myös perheen subjektiivinen kokemus omasta taloudellisesta tilanteesta ja selviämisestä senhetkisellä tulotasolla. Tietyillä perhetyypeillä köyhyyseriski on suurempi kuin muilla perheillä, mikäli talouden tasapainottamiseen ei löydy vararesursseja. (Lainiala 2014, 9.)

Vähävaraisten lapsiperheiden hyvinvointi on puhutteleva aihe koko maassa. Teoksessa ”Köyhät ritarit” Liikanen kirjoittaa usean lähteen pohjalta, että lapsiperheiden hyvinvointi, taloudellinen asema sekä hyvinvoinnin periytyminen ovat korkealla poliittisella ja tutkimuskeskustelujen agendalla (Liikanen 2017, 15). Tarkasteltaessa lapsiperheiden suhteellista köyhyyttä tulisi sen rinnalla käyttää mittareita, jotka ovat tarkoitettu lapsiperheiden köyhyyden ja hyvinvoinnin mittaamiseen (Lainiala 2014, 11).

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkimuskyselyn avulla selvittää Porvoon suomalaisen seurakunnan alueella asuvien lapsiperheiden kokemaa hyvinvointia ja onnellisuutta. Opinnäytetyön yhteistyökumppanina oli Porvoon suomalainen seurakunta. Kyselylomake välitettiin perheiden huoltajille sähköisellä Webropol-kyselyllä Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatustyön kautta.

2 ERILAISET PERHEMUODOT

Tilastokeskuksen määritelmän mukaan lapsiperheiksi katsotaan ne perheet, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias kotona asuva lapsi. Uusperheeseen kuuluu toisen puolison lapsi tai lapsia aikaisemmasta parisuhteesta. Uusperheessä voi olla myös yhteisiä lapsia. Yksinhuoltajaperheitä ovat perheet, joissa lapsi asuu yhden vanhemman luona. Osassa perheitä on myös etävanhempi, joka osallistuu lapsen hoitoon. (Tilastokeskus. Tietoa tilastoista. Käsitteet.)

Kirkkohallituksen julkaiseman linjauksen mukaan perhe määritellään seurakunnassa laajemmin kuin edellä kuvatuissa Tilastokeskuksen määritelmässä. Seurakunnassa ajatellaan, että Jumala on luonut ihmisen suhteeseen ja yhteyteen toisen ihmisen kanssa. Jokainen määrittelee itse, keitä hänen perheeseensä kuuluu. Joillekin perhe voi olla ystävät tai aikuiset sisarukset, joillekin taas puoliso ja omat lapset. Uusioperheet ja sukupolvien väliset perhesuhteet ovat myös

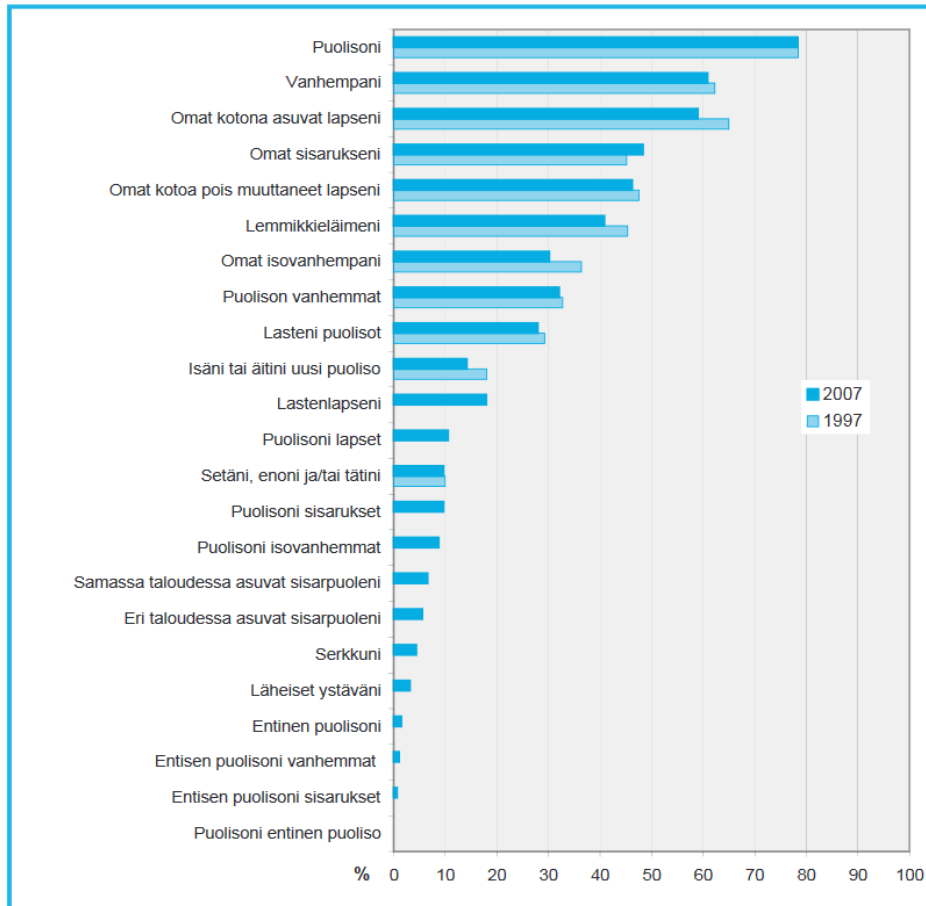
merkittäviä ja muodostavat myös perheyhteisöjä. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2019, 3.)

Toimeentulotukilain (L1412/1997) mukaan perheellä tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia vanhempia, vanhemman alaikäistä lasta/lapsia, aviopuolisoa sekä kahta henkilöä, jotka elävät avioliittomaisissa olosuhteissa.

Paajasen vuonna 2007 Väestöliitolle tekemässä perhebarometrissa käsitellään suomalaista perhekulttuuria ja siinä tapahtuneita muutoksia. Perhekäsitys on ollut jatkuvassa muutostilassa 1970-luvulta lähtien: avioerot ovat yleistyneet ja yhdessä elämisen uusia malleja on etsitty ja kokeiltu. Elämänmuotojen moninaistuminen on kiihtynyt viime vuosikymmeninä. Beckin (1992) mukaan elämänkaareissa iällä, sosiaaliluokalla tai sukupuolella ei enää ole vastaavaa merkitystä kuin ennen. Ozmentin (2001) ja Häggmanin (1996) mukaan vanhempien ja isovanhempien rakkaus lapsiin ja lapsenlapsiin sekä läheiset kiintymyssuhteet ovat aina kuuluneet perheeseen. Montako sukupolvea perheeseen kuuluu ja minkälaisia parisuhteita yhteisö hyväksyy, on sen sijaan vaihdellut paljon. (Paajanen 2007, 12, 14, 15, 17.)

Kymmenessä vuodessa on perheen määrittelyssä tapahtunut varsin vähän muutoksia. Perheen määritelmä keskittyy lapsiin. Nykyään ollaan myös sallivampia perheen määritelmässä avoliittojen ja samaa sukupuolta olevien pariin kohdalla. Myös isovanhemmat, jotka asuvat toisella paikkakunnalla luetaan kuuluvaksi perheeseen useammin kuin kymmenen vuotta aiemmin. (Paajanen 2007, 28.)

Pirjo Paajasen tekemässä perhebarometrissa tutkittiin perhemuotoja. Perheen määrittely on hyvin henkilökohtainen ja yksilöllinen asia. Kuviossa 1 on perhebarometriin vastanneiden 20–59-vuotiaiden suomalaisten kokemus perheen rakenteesta yleensä. Vastaajista lähes neljä viidestä ilmoitti perheeseen kuuluvaksi puolisonsa. Kolme viidestä vastaajasta koki vanhempiansa kuuluvan perheeseensä. Kolme viidestä vastaajasta koki myös kotona asuvat lapset kuuluvaksi perheeseensä. (Paajanen 2007, 27–28.)

Kuvio 1. Perheeseen laskettavat henkilöt (Paajanen, 2007, 30).

3 KÖYHYDEN MONET MUODOT

3.1 Köyhyys Suomessa

Köyhyyden mittaaminen on yleisesti vaikeaa, mikä hankaloittaa taloudellisen tilanteen objektiivista seuranta. Myös erilaiset indikaattorit köyhyyden mittaamiseen ovat sopimuksenvaraisia, mikä hankaloittaa köyhyyden mittaamista. Tavallisimmin käytetty köyhyysraja on suhteellinen köyhyysraja. Kotitalouden koko määrittelee kotitaloudelle suhteellisen köyhyysrajan. Suhteellinen köyhyys kasvoi Suomessa vuoteen 2008 asti, vaikka viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana pienituloisten tulotaso on parantunut. (Lainiala 2014, 8.)

Vuonna 2009 pienituloisuuden raja Suomessa oli yhden aikuisen ja kahden lapsen (alle 14-vuotiaan) perheessä noin 1900 euroa kuukaudessa. Kahden aikuisen ja kahden lapsen perheessä pienituloisuuden raja vuonna 2009 oli 2490 euroa. Taloudellinen ahdinko koetaan toivottomuutena, näköalattomuutena sekä antautumisena kohtalon vietäväksi. Köyhyyteen nähdään nykyään liittyvän enemmän näköalattomuutta kuin esimerkiksi sodan jälkeisessä köyhässä Suomessa. Sodan jälkeen tulevaisuuteen uskottiin vahvasti toisin kuin nykyaikana. Nykyään vähävarainen elää päivän kerrallaan eikä usko tilanteensa parantuvan. Huono-osaisuuden periytyvyys on kasvanut Suomessa hitaasti 1990-luvun taloudellisen taantumien jälkeen. 1990-luvulta lähtien yksinhuoltajaperheiden köyhyys on lisääntynyt jyrkästi. Vuosina 1995–2007 yksinhuoltajaperheiden köyhyys kolminkertaistui. (Törrönen 2012, 79, 81–82.)

Suomessa asuvalla tai oleskelevalla perheellä on oikeus saada toimeentulotukea, jos perheen tulot eivät riitä välttämättömiin menoihin, kuten asumiseen ja ruokaan. Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki. (Kela. Henkilöasiakas. Toimeentulotuki.)

Lapsen oikeuksien sopimuksessa useammassa kohdassa mainitaan, että valtion on tuettava tai taattava lapselle hyvät edellytykset kasvatukseen, kehitykseen, lepoon, leikkiin, vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään. Sen lisäksi sopimus takaa lapsen oikeuden sosiaaliturvaan. (Unicef. Lapsen oikeuksien sopimus. Sopimus lyhennyttynä.)

3.2 Köyhyys osana huono-osaisuutta

Köyhyys jaetaan absoluuttiseen ja suhteelliseen köyhyyteen. Absoluuttista köyhyyttä esiintyy kehittyvissä maissa. Absoluuttinen köyhyys tarkoittaa, että biologiset tarpeet eivät täyty ja esiintyy aliravitsemusta sekä nälkää. (Moisio 2006, 639.) Suomessa köyhyys ymmärretään suhteellisena köyhyytenä. Se tarkoittaa, että ihminen on köyhempi verrattuna muuhun väestöön ja yhteiskunnassa vallitsevaan elintasoon. Suhteellisessa köyhyydessä elävät joutuvat kamppailemaan,

että he voisivat elää normaalia elämää ja että heillä olisi mahdollisuus osallistua yhteiskunnan taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin toimintoihin. (European Anti Poverty Network Finland. Köyhyys. Mitä on köyhyys?)

Kolme tekijää, jotka liittyvät kausaalisesti köyhyyteen ovat työttömyys, matala palkka ja mahdollisuuksien puute. Van Oorschotin ja Halmanin (2000) terminologian mukaan, suurin osa ihmisistä ajattelee, että huono onni on köyhyyden toinen oikeutettu syy. Oorschotin ja Halmannin teoksesta selviää, että puolet ihmisistä ajattelee, että köyhät saavat syyttää vain itseään tilanteesta. Köyhyyden ei kuitenkaan koeta olevan suora heijastus muiden vauraudesta. Suomalaiset syyttävät köyhyydestä enemmän työmarkkinoiden virheitä ja puutteellisuutta, kuin yksilöiden käyttäytymistä tai sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta. Myös fatalistisia selityksiä tuetaan, koska iso osa ihmisistä pitää huonoa onnea ja mahdollisuuksien puutteita syynä köyhyyteen. (Niemelä 2008, 24, 29.)

Köyhyyttä on vaikea mitata. Köyhyyden mittaamiseen on kehitetty monia erilaisia mittareita. Usein käytetään suhteellista köyhyysrajaa. Se määrittelee kotitaloudet pienituloisiksi, jos kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ovat alle 60 prosenttia samanlaisten kotitalouksien keskimääräisestä (mediaani) tulotasosta. Suhteellinen köyhyysraja kasvaa kotitalouden koon suurentuessa. Se perustuu oletukseen siitä, että esimerkiksi kaksi ihmistä tarvitsee suuremmat tulot saavuttaakseen saman elintason kuin yksi ihminen. (Lainiala 2014, 8; Moisio 2006, 639–640.)

Puhutaan myös subjektiivisesta köyhyydestä, eli ihmisen omasta köyhyyden kokemuksesta. Subjektiivisen köyhyyden määritelmän on toivottu tuovan helpotusta köyhyyden määrittelyyn. Subjektiivisen köyhyyden mittaaminen on vaikeaa, koska mittaaminen perustuu subjektiivisiin kysymyksiin. Kysymysten sanamuodon valitseminen on tuottanut haasteita. (Kallio 2003, 39.)

Objektiivista köyhyyttä on yleisesti mitattu kotitalouden tai yksilön tuloilla. Toisille köyhäily ja pienillä tuloilla eläminen voi olla vapaaehtoinen valinta. Ihminen voi olla tuloköyhä mieltämättä itseään köyhäksi toisin sanoen moni objektiivisesti köyhä voi kokea elävänsä riittävän hyvää ja laadukasta elämää. Subjektiivinen

köyhyyden kokemus on kuitenkin eri, kuin objektiivisen köyhyyden määritelmä. Yleisimmin tuloköyhyys sekä aikaköyhyys liittyvät pakkotilanteeseen ihmisen elämäntilanteessa. (Helsingin sanomat. Uutiset. Yhä useammalle aika on rahaa.)

Lammi-Taskulan ja Karvosen (2014) mukaan lapsiperheistä suurimmassa köyhyyseriskissä ovat yhden vanhemman lapsiperheet. Myös nuorilla pariskunnilla ja pienten lasten perheillä on kohonnut riski köyhyyteen. Moision (2006) mukaan näillä ryhmillä yleisempää on tilapäisköyhyys kuin pitkäaikainen köyhyys. (Lainiala 2014, 9.)

Kansainvälisesti köyhyys on naisistunut ja korostuu etenkin ikääntyneillä naisilla. Tilastollisesti köyhyys ei sinänsä näy lapsiperheiden kohdalla. Lapsiperheistä vain pieni vähemmistö elää köyhyydessä. Vuonna 2007 lapsiköyhyys on ollut enimmillään 13,9 prosenttia. Kansainvälisessä vertailussa lapsiköyhyyttä on Suomessa vähän, vaikka luvut lapsiköyhyydestä ovat olleet nousussa.

“Lapsiköyhyydellä tarkoitetaan köyhiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18- vuotiaiden lasten osuutta saman ikäisistä lapsista” (Karvonen ja Salmi 2016, 7). Lapsiperheen tulojen ollessa niukat, lapsi jää helposti ulkopuoliseksi kaveripiiriin harrastus- ja kulutustottumuksista. Köyhyys saattaa aiheuttaa lapselle häpeää, osattomuutta sekä ulkopuolisuutta. Taloudellisella vaikeudella ja köyhyydellä voi olla kielteinen vaikutus lasten terveyteen, käyttäytymiseen sekä oppimiseen. Taloudelliset ongelmat perheessä heikentävät myös lapsen mahdollisuutta suorittaa peruskoulu loppuun ja viettää taloudellisesti itsenäistä elämää. “Huonoimmassa asemassa ovat ne lapset, joille köyhyys tarkoittaa biologisten perustarpeiden täyttämättä jäämistä”. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveys-erot. Eriarvoisuus. Elämänkulku. Lapset ja perheet.) Lisääntynyt lapsiköyhyys todennäköisesti lisää aikuisiän pienituloisuutta myös Suomessa. (Törrönen 2012, 24, 30.)

Uusi köyhyyden trendikäsite maailmalla on aikaköyhyys. Aikaköyhyydellä tarkoitetaan, ettei ihminen pysty vähentämään koti- ja palkkatyöhön käytettyä aikaa vaarantamatta elämän perusedellytyksiä. Aikaköyhyys ja aikapula tulevat erottaa toisistaan käsitteinä. Subjekttiivinen ajan vähyyden kokemus kertoo aikapulasta,

kun vastaavasti aikaköyhyyden määrittelee riittävän toimeentulon saavuttaminen. (Helsingin sanomat. Uutiset. Yhä useammalle aika on rahaa.) Gender 2006 määrittelee aikaköyhyyden tarkoittavan sitä, että ihmisellä ei ole tarpeeksi lepo- sekä vapaa-aikaa. Lepo- ja vapaa-ajan puute johtuu siitä, että palkallinen tai palkaton työnteko vie suuren osan vapaa-ajasta. (Tilastokeskus. Artikkelit. Maidenvälisiä ajankäyttövertailuja on kehitettävä maiden välisenä yhteistyönä. Köyhyys ja ajankäyttö.)

Indira Hirwayn mukaan "Tuloköyhyys ja aikaköyhyys vahvistavat todennäköisesti toisiaan muodostaen köyhyyden noidankehän. Köyhyyteen liittyy epätarkoituksenmukainen ajankäyttö, aikastressi, vähäiset kyvyt ja heikko tuottavuus, ja ne puolestaan aiheuttavat köyhyyteen juuttumista." (Tilastokeskus. Artikkelit. Maidenvälisiä ajankäyttövertailuja on kehitettävä maiden välisenä yhteistyönä. Köyhyys ja ajankäyttö.) Laajemmin ajateltuna aikaköyhyys kertoo huonosta yhteiskunta- ja aikapolitiikan suunnittelusta (Helsingin sanomat. Uutiset. Yhä useammalle aika on rahaa).

4 ONNELLISUUS, HYVINVOINTI JA OSALLISUUS

4.1 Onnellisuus ei ole pysyvä olotila

Onnellisuus on tunne. Ihmisen tunteet vaihtelevat, voimme kokea itsemme yhdessä hetkessä onnelliseksi ja toisessa hetkessä voimme olla onnettomia, vaikka asiat ympärillä olisivatkin hyvin. Onnellisuus ei ole kiinni vain ulkoisista asioista. Se on osin henkilökohtainen ominaisuus, perimän ja kasvatuksen tulosta. Yhtäkkiä onnenpotkut muuttavat olotilan hetkellisesti onnelliseksi. Esimerkiksi lottovoiton saanut tuntee aluksi itsensä todella onnelliseksi, mutta jonkin ajan kuluttua onnellisuuden tila vaihtuu voittoa edeltäneelle tasolle. (Suomen mielenterveys ry. Mielenterveys. Itsetuntemus. Tunteet. Onni.)

Professori Veenhoven määrittelee onnellisuuden kokonaisvaltaiseksi elämän tyytyväisyydeksi. Onnellisuudessa on kyse siitä, minkä verran ihminen pitää omasta elämästään. Onnellisuutta arvioidaan kahden kriteerin perusteella. Ensimmäiseksi mietimme, tuottaako tämä tilanne myönteisiä vai kielteisiä tunteita ja toiseksi olemmeko saavuttaneet sellaisia toivottuja asioita, jotka tekevät meidät onnellisiksi. (Kainulainen 2018, 60.)

Törrösen kirjassa “Onni on joka päivä” tehdyssä haastattelussa ihmiset olivat vastanneet onneen ja onnellisuuteen vaikuttaviksi asioiksi turvallisuuden, perheen, terveyden, rakkauden ja ystävät. Törrösen kirjassa haastateltiin kuuttatoista tavallista suomalaista perhettä. Sen lisäksi hänen laadullista haastatteluaineistonsa täydentää kahdenkymmenenneljän perheen palauttama kysely. Taloudellisten tulojen koettiin vaikuttavan ihmisten onneen ja onnellisuuteen vasta edellä mainittujen asioiden jälkeen. Ihmisten kokemat arvot muuttuvat suhteessa muutokseen yhteiskunnassa. (Törrönen 2012, 111.)

4.2 Hyvinvointi on moniosainen kokonaisuus

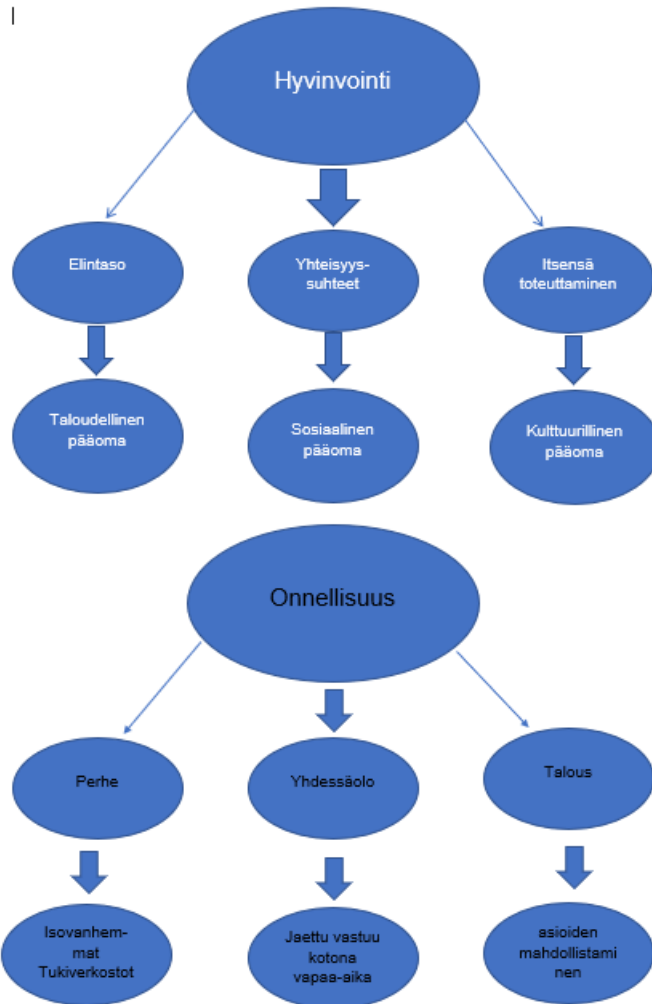
Hyvinvointi on laaja ja monimuotoinen käsite. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos jakaa hyvinvoinnin osatekijät kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Hyvinvointiin kuuluu sekä yksilöiden hyvinvointi, että yhteisön hyvinvointi. Niihin vaikuttavat erilaiset tekijät. Yksilön hyvinvointiin vaikuttavat muun muassa sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, osallisuus ja sosiaalinen pääoma. Yhteisön hyvinvoinnin tekijöitä ovat asuinolot ja ympäristö, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvointi- ja terveyserot. Eriarvoisuus. Hyvinvointi.)

Allardt (1976, 1993) on määritellyt Having-, Loving- ja Being- ulottuvuudet, joiden avulla hyvinvointia voidaan määritellä. Having kuvaa aineellisia oloja, jotka ovat välttämättömiä hengissä säilymisen kannalta. Niitä ovat tulot ja varallisuus, asuinolot, työssäolo, terveys ja koulutus. Loving kuvaa tarvetta olla sosiaalisessa suhteessa muihin ihmisiin, kuten paikallisyhteisöön, perheeseen, sukuun ja ystäviin sekä ihmisiin erilaisissa organisaatioissa. Being tarkoittaa tarvetta liittyä

yhteiskuntaan ja elää sopusoinnussa luonnon kanssa. Tätä tarvetta kuvaa osallistuminen omaan elämään vaikuttavaan päätöksentekoon ja toimintaan, poliittinen toiminta, mahdollisuus vapaa-ajan toimintoihin sekä mahdollisuus nauttia luonnosta ja tehdä mielekästä työtä. (Lammi-Taskula & Salmi 2014, 145.)

Objektiivisesti seurattaessa sekä mitattaessa elämän hyvinvoinnin laatua kuvaavina tekijöinä pidetään esimerkiksi tuloja, varallisuutta, asumista, koulutusta sekä terveyttä. Subjektiivisesta hyvinvoinnista puhuttaessa sen sijaan ei ole varmuutta tai samanlaista yksimielisyyttä, miten hyvinvointi koetaan. Hyvinvoinnin ja elintason välillä on kuitenkin positiivinen yhteys, vaikka elintason noustessa tietyn tuloajan yli ei hyvinvointi automaattisesti lisäännä. Hyvinvointiin koetaan liittyvän sekä taloudellinen pääoma että sosiaalinen pääoma, kulttuurillinen pääoma ja luottamuspääoma. Luottamuspääoma muodostuu taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen pääoman varaan. Luottamuspääoma tiivistää henkilön arkista hyvinvointia ja tekee luottamussuhteet näkyviksi. (Törrönen 2012, 33–44.)

Yleisesti hyvinvoinnin ajatellaan koostuvan elintason konkreettisesti vaikuttavista tekijöistä. Hyvinvoinnilla on kuitenkin myös subjektiivinen ulottuvuus. Subjektiivisesta hyvinvoinnin ja onnellisuuden kokemuksesta ei olla yksimielisiä. (Törrönen 2012, 33.) Subjektiiviselle hyvinvoinnille ja onnellisuudelle löytyy kuitenkin yhteisiä nimittäjiä. Törrösen kirjan pohjalta teimme kuvion 2 kuvaamaan hyvinvoinnin ja onnellisuuden yhteisiä nimittäjiä.

Kuvio 2. Hyvinvoinnin ja onnellisuuden nimittäjiä.

4.3 Osallisuus luo hyvinvointia

Osallisuudelle ei ole vakiintunutta määritelmää, se nähdään usein syrjäytymisen vastakohtana. Yksilön näkökulmasta osallisuus voi olla tunne siitä, että kuuluu johonkin. Sosiaalisessa osallisuudessa ihminen kokee olevansa osa merkityksellistä kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi ja hänellä on kokemus siitä, että voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun. Osallisuus edellyttää yhteyttä omiin ja yhteisiin voimavaroihin, joita ovat muun muassa luottamus ja keskinäinen kunnioitus, toimeentulo, palvelut, tieto, taito, toiminta ja yhteiset merkitykset. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden edistäminen. Heikoimmassa asemassa olevien osallisuus.)

Heikkisen kirjoituksessa ”perheen osallisuus kirkon perhetoiminnassa” todetaan että ”osallisuus ja hyvinvointi kulkevat käsi kädessä”. Työllistyminen, työstä saatu palkka ja tasapuolinen työnjako perheessä turvaavat lapsiperheiden hyvinvointia. Luottamukseen perustuva sosiaalinen verkosto, kiinteät ihmissuhteet, vahva sosiaalinen verkosto sekä hyvä terveys vaikuttavat hyvinvointiin. Vaikeassa ja haastavassa elämäntilanteessa perheiden sosiaalinen verkosto on usein vähäinen. Se heikentää entisestään perheen osallisuuden kokemusta sekä mahdollisuutta vaikuttaa omiin asioihinsa. (Heikkinen. Perheen osallisuus kirkon perhetoiminnassa.)

Haastavassa ja kuormittavassa elämäntilanteessa osallisuuden mahdollistaminen perheille on tärkeää. Osallisuuden kokemuksella vahvistetaan perheiden keskinäisiä suhteita sekä tuetaan vanhempien itseluottamusta omasta vanhemmuudestaan. Aikuisen rooli on keskeinen lapsen osallisuudessa ja toimijuudessa. Osallisuudella on lapselle merkitystä tässä ja nyt. Lapsen kokemus osallisuudesta tukee toimijuutta ja lapsen identiteetti rakentuu toimijuudesta. ”Lapsen hyvinvointi ja osallisuus on sidoksissa perheen kokemukseen hyvinvoinnista ja osallisuudesta”. (Heikkinen. Perheen osallisuus kirkon perhetoiminnassa.)

5 KIRKKO JA SEURAKUNTA PERHEIDEN ARJESSA

”Kirkon ja seurakunnan tehtävänä on huolehtia jäsenistään ja asettua puolustamaan niitä, jotka ovat heikoimmassa asemassa”. (Valtonen. Perhelähtöisen seurakunnan teologiaa.)

Perhetoiminta-käsite pitää sisällään ajatuksen perheiden aktiivisesta osallisuudesta. Osallisuuden mahdollistaminen on ollut vahvasti esillä diakonian tutkimuksessa ja erilaisissa diakonisissa hankkeissa. (Valtonen. Perhelähtöisen seurakunnan teologiaa.) Perhelähtöinen seurakunta suunnittelee, toteuttaa ja arvioi

seurakunnan toimintaa yhdessä perheiden kanssa. Seurakunnassa ollaan kiinnostuneita perheiden mielipiteistä, ajatuksista sekä kokemuksista. Seurakunnassa tuetaan parisuhdetta sekä vanhemmuutta. Työskennellään lapsilähtöisesti, sillä lapset ovat seurakunnan aarre. Seurakunta on perheille hengellinen matkakumppani. Perhelähtöisessä seurakunnassa tuetaan ihmistä suhteessa itseensä, toiseen, luomakuntaan ja Jumalaan. Seurakunta on yhteisö, jossa perheet tapaavat toisiaan. Huomioidaan ja tunnustetaan erilaiset kulttuuritaustat sekä perheiden moninaisuus. Seurataan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa ja huomioidaan niiden vaikutus alueen perheiden elämään ja seurakuntaan. “Ennaltaehkäisevä perhetoiminta kuuluu kaikille kirkon työntekijöille. Laaja-alaiseen perhetyöhön koulutettuja ovat esimerkiksi diakonit, nuorisotyönohjaajat ja varhaiskasvatuksen ohjaajat. Kirkon perheneuvonta tarjoaa ammatillista keskusteluapua”. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2019, 3–4.)

Kaikenlaiset perheet ja kaikenlaisten perheiden jäsenet ovat tervetulleita kirkon perhetoiminnan ja perhetyön piiriin. Kaikki lapset ovat tervetulleita päiväkerhoon ja diakoniatyössä autetaan perheitä vaikeuksissa, perhetaustaa kyselemättä. Seurakunnille on avautunut uusia mahdollisuuksia perhekeskustoiminnan kehittämisen myötä. Seurakunnilla on mahdollisuus olla entistä vahvemmin mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa yhteistyötä muiden perhetyön toimijoiden kanssa. Yhteistyön kautta perheiden monimuotoisuudesta on tullut enemmän seurakunnan arkea. “Koinonian idea korostaa seurakuntaa yhteisönä, jossa ihmiset ovat täysivaltaisia, itsenäisiä ja omaehtoisia jäseniä eivätkä (työntekijöiden) työn tai auttamisen kohteita”. (Valtonen. Perhelähtöisen seurakunnan teologiaa.)

6 PORVOON SUOMALAINEN SEURAKUNTA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

6.1 Porvoon suomalainen seurakunta lukuina

Porvoon suomalaisen seurakunnan vuoden 2019 toimintakertomuksesta selviää, että Porvoon suomalaisen seurakunnan jäsenmäärän kehitys on ollut laskeva. Vuonna 2018 Porvoon suomalaisen seurakunnan jäsenmäärä oli 22 786 kun vuonna 2019 vastaava luku oli 22 551. Porvoon alueen kokonaisväkiluku vuonna 2019 oli 50 380 (Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Kuntien avainluvut). Vuonna 2019 Porvoon suomalaisessa seurakunnassa kastettiin 161 ja muuten Porvoon suomalaiseen seurakuntaan liittyi 112 henkilöä. Vuonna 2019 Porvoon suomalaisen seurakunnan alueelle muutti 1122 henkilöä kun alueelta vastaavasti muutti pois 1058 henkilöä. (Porvoon seurakuntayhtymä. Toimintakertomus 2019, 71.)

6.2 Perheille suunnattu toiminta

Perhetoiminta mielletään monissa seurakunnissa kuuluvaksi kirkon varhaiskasvatukseen. Perhetoiminnan muodot mahdollistavat erityisesti pikkulapsiperheiden kohtaamisia, sekä tuen antamista pienten lasten vanhemmille. Kasvatuskumppanuus on keskeistä varhaiskasvatuksessa kirkon linjausten mukaisesti. Seurakunnassa ovat kaikki tervetulleita mukaan perheitä kokoavaan toimintaan. Kirkko on tuomassa perheiden eri elämäntilanteisiin toivoa ja armoa. (Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen.)

Porvoon suomalaisella seurakunnalla on paljon perheille suunnattua toimintaa. Vuonna 2018 Porvoon alueella asui 13 949 lapsiperhettä (Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Kuntien avainluvut). Lapsille ja lapsiperheille suunnattu toiminta on pääsääntöisesti erilaisia kerhoja sekä leirejä lapsille ja lapsiperheille. Diakonian perhetyö on taloudellista auttamista, neuvontaa ja arjen jakamista työntekijän kanssa. Parisuhdeneuvonta on tarkoitettu perheen aikuisille erilaisissa perheen ongelmatilanteissa. (Porvoon suomalainen seurakunta.)

Porvoon suomalaisella seurakunnalla perhe- ja varhaiskasvatustyötä tekemässä on varhaiskasvatuksen tiimi. Tiimi koostuu lapsi- ja perhetyön papista, johtavasta lapsityön ohjaajasta, projektityöntekijästä sekä yhdestätoista lastenohjaajasta. Porvoon suomalaisella seurakunnalla ei ole tällä hetkellä nimettyä diakoniatyöntekijää perhe- ja varhaiskasvatuksen tiimissä. Diakoniatyö auttaa perheitä omalla toiminnalla talousasioissa sekä esimerkiksi tukikummi-toiminnalla. (Porvoon suomalainen seurakunta.)

6.3 Seurakunnan varhaiskasvatustyö

Porvoon suomalaisen seurakunnan lastenkerhojen tavoite on luoda lapsille turvallinen ilmapiiri kerhossa. Kerhossa, jossa on turvallinen ilmapiiri, lapsi voi harjoitella sosiaalisia taitojaan. Kerhojen tavoite on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Porvoon suomalaisen seurakunnan lastenkerhot tukevat myös vanhemmuutta. Porvoon suomalaisen seurakunnan toimintakertomuksesta vuodelta 2019 käy ilmi, että lasten lukumäärä Porvoon suomalaisen seurakunnan kerhoissa on vähentynyt. Vuoden 2019 aikana kerhoissa kävi 84 lasta. (Porvoon seurakuntayhtymä. Toimintakertomus 2019, 95.)

Seurakunnan perhekerhot ovat kaikille avoimia ja maksuttomia kerhoja. Perhekerhoon vanhemmat voivat tulla lapsen kanssa tapaamaan muita vanhempia. He voivat keskustella, askarrella ja viettää aikaa yhdessä. Perhekerhoissa on yleensä pieni välipala sekä seurakunnan työntekijän pitämä alku- tai loppuhartaus. Perhekerhojen tavoite on tukea vanhempien vanhemmuutta, tukea perheen kristillistä kasvatusta sekä auttaa lapsia ja vanhempia tutustumaan alueen muihin lapsiin ja vanhempiin. (Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen.)

Perhekerhojen tavoite on tuoda yhteen perheitä, jotka elävät samassa elämäntilanteessa. Lapset voivat tutustua toisiin lapsiin ja aikuiset voivat saada vertais-tukea sekä juttuseuraa toisilta aikuisilta. Porvoon suomalaisen seurakunnan toimintakertomuksesta 2019 selviää, että Porvoon alueella oli Porvoon suomalaisen seurakunnan järjestämiä perhekerhoja seitsemässä eri kerhopisteessä

(Huhtisissa, Kerkkoossa, Gammelbackassa, Kevätkummussa, Kulloossa, Hinthaarassa sekä Porvoon keskustassa). Kerhot kokoontuivat 37 kertaa ja niissä kävi yhteensä 2055 osallistujaa. (Porvoon seurakuntayhtymä. Toimintakertomus 2019, 95.)

6.4 Seurakunnan perhetyö

Perhekerhoille luonnollinen jatko on seurakunnan perheleirit. Erona kerhoihin on, että leireille voi osallistua myös perheiden kouluikäiset lapset. Perheleireillä ollaan yön yli yhdessä. Perheleireillä on kaikenlaista mukavaa toimintaa, joka yhdistää perhettä sekä tukee perheen yhteisiä onnellisia hetkiä. Perheleirillä voidaan askarrella, pelata, leikkiä, sauna ja syödä yhdessä. Siellä on usein jokin ohjelmanumero erikseen aikuisille ja lapsille. Hengellisyys on luonteva osa perheleirin ohjelmaa. Yleensä leirillä vietetään yhdessä toteutettua messua. (Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen.)

Porvoon suomalainen seurakunta järjestää useamman kerran vuodessa perheleirejä. Perheleirien tavoite on yhdistää perhettä ja tukea perheen voimaantumista. Leireillä on myös erikseen ohjelmaa sekä lapsille että vanhemmille. Vuonna 2019 Porvoon suomalainen seurakunta järjesti kaksi perheleiriä. Perheleireille osallistui 30 osallistujaa. Lisäksi järjestettiin parisuhdeleiri, jolle osallistui 14 henkilöä ja leirin jatkokurssille osallistui 8 henkilöä. Rikasta minua parisuhdekurssille osallistui 10 aikuista ja 15 lasta. (Porvoon seurakuntayhtymä. Toimintakertomus 2019, 82.)

“Seurakuntien vahvuutta ovat erilaiset vanhemmuuden ja parisuhteen vertaisryhmät, joita on järjestetty jo 40 vuoden ajan. Monet seurakunnat tekevät hyvää yhteistyötä parisuhdekeskus Kataja ry:n kanssa”. (Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen.)

Porvoossa perheasiain neuvottelukeskus on tukena silloin, kun perhe tarvitsee ulkopuolista keskusteluapua. Ammatillista apua saa parisuhteen haasteisiin sekä elämän kriiseihin. He tarjoavat mahdollisuuden osallistua myös hoidollisiin

ryhmiin sekä koulutuksiin. Perheasiain neuvottelukeskukseen voi ottaa yhteyttä pariskuntana, perheenä tai yksin perheen asioissa. Perheasiain neuvontakeskuksen palvelu on maksutonta ja uskontokunnasta riippumatonta toimintaa. Perheasiain neuvottelukeskusta ylläpitää Porvoon evankelisluterilainen seurakuntayhtymä. (Porvoon suomalainen seurakunta.)

6.5 Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö

Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö tukee taloudellisessa ahdingossa sekä raskaassa elämäntilanteessa olevia. Diakoniatyöhön voi ottaa yhteyttä etsiessään omia voimavaroja tai kun on tarve tulla kuulluksi. Diakoniatyö järjestää erilaisia avoimia kohtaamispaikkoja, ryhmiä, leirejä sekä retriittejä. Diakoniatyöhön voi olla yhteydessä soittamalla ajanvarauspuhelimeen tai menemällä Porvoon suomalaisen seurakunnan seurakuntakodilla olevalle vastaanotolle.

Perheiden kanssa tehtävä diakoniatyö on lähinnä perheiden taloudellista auttamista. Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö auttaa perheitä taloudellisissa vaikeuksissa. Yhdessä diakoniatyöntekijän kanssa voi hakea suurempaa taloudellista avustusta kirkon diakoniarahastolta. Diakoniatyön kautta voi tehdä myös Tukikummit hakemuksen, sekä Kotimaanapu avustushakemuksen. (Porvoon suomalainen seurakunta.)

Porvoon suomalainen seurakunta valikoitui opinnäytetyömme yhteistyökumppaniksi aikaisemman yhteistyökumppanuuden myötä. Opinnäytetyön aiheen ajankohtaisuuden vuoksi koimme seurakunnan olevan hyvä yhteistyökumppani.

7 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Opinnäytetyömme tavoite oli kerätä tietoa Porvoon suomalaiselle seurakunnalle vähävaraisten perheiden hyvinvoinnista ja onnellisuudesta. Tavoitteena oli kyselytutkimuksen vastauksien pohjalta saada tietoa siitä, miten Porvoon suomalainen seurakunta voisi kehittää diakonian perhetyötä sekä varhaiskasvatuksen työmuotoja.

Opinnäytetyön kyselytutkimuksen tarkoitus oli kerätä sekä laadullista että määrällistä tietoa Porvoon suomalaisen seurakunnan perhe- ja varhaiskasvatustyöstä. Kyselytutkimuksessa käytimme sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä selvittääksemme miten vähävaraiset perheet kokevat onnellisuuden ja hyvinvoinnin Porvoon suomalaisessa seurakunnassa.

Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset käsittelivät Porvoon suomalaisen seurakunnan alueella asuvien vähävaraisten lapsiperheiden hyvinvointia ja onnellisuutta. Tutkimuskysymysten vastausten löytämiseksi teimme kyselytutkimuksen millä pyrimme saamaan vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

Miten Porvoon suomalaisen seurakunnan alueella asuvat vähävaraiset lapsiperheet kokevat onnellisuuden ja hyvinvoinnin?

Mitä Porvoon suomalaisen seurakunnan alueella asuvat vähävaraiset lapsiperheet odottavat seurakunnalta?

8 AINEISTON KERUUN JA ANALYYSIN MENETELMÄT

Opinnäytetyömme oli määrällinen sekä laadullinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin perheille suunnatulla sähköisellä kyselytutkimuksella. Kyselytutkimus laadittiin Webropol- sovellukseen sähköisenä versiona. Webropolin kautta asiakas vastasi kyselytutkimukseen sähköisesti hänelle sähköpostiin lähetetyn linkin kautta.

Tutkimuskysymyksissä olimme huomioineet tutkimusta koskevat eettiset kysymykset. Noudatimme opetus- ja kulttuuriministeriön asettamia tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. (Libguides. Tiedonhaun oppaat. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas. Eettiset periaatteet tutkivassa ja kehittävässä työssä.)

Eettisyyden huomioiden olimme muotoilleet kysymykset niin, etteivät ne olleet kyselyyn vastaajia eriarvostavia. Emme halunneet loukata ketään kyselyllä. Perheille kyselyn mukana jaettavan saatekirjeen kirjoittamisessa pohdimme myös saatekirjeen sisällön eettisyyttä. Halusimme saatekirjeen olevan rehellinen, asiallinen ja vastaanottajaa kunnioittava. Kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista. Kyselytutkimuksen toteuttamisessa olimme huomioineet sähköisen kyselyn lisäksi mahdollisuuden tehdä kyselyn paperiversiona. Paperiversion kohdalla olimme miettineet seuraavia eettisiä asioita. Diakoniatyöntekijä tai varhaiskasvatuksentyöntekijä antaisi vapaaehtoiselle osallistujalle saatekirjeen ja kyselylomakkeen kirjekuoressa. Asiakas olisi voinut vastata kyselyyn kotona ja palauttaa suljetun kirjekuoren Porvoon suomalaisen seurakunnan infopisteeseen. Näin toimiessa olisimme kunnioittaneet jokaisen vastaajan yksityisyyden suojaa ja noudattaneet tietoturvalakia.

Tutkimus alkaa aina asiasta, jota halutaan tutkia. Meidän aiheemme oli vähävaraisten perheiden huoltajien kokema onnellisuus ja hyvinvointi Porvoon kaupungissa. Tutkimusmenetelmässä aineisto määrittelee tutkimuskysymyksiä ja toisaalta tutkimuskysymykset määrittelevät aineistoa. Tutkimusaineiston ja tutkimuskysymysten tulee olla linjassa keskenään. Aineiston tehtävänä on vastata

tutkimuksessa olleisiin kysymyksiin. (Spoken. Tutkimuskysymyksen muodostaminen.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on yksi tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntauksista. Kvantitatiivinen tutkimus perustuu tutkittavan kohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen sekä numeroiden avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kiinnostus kohdistuu syy- ja seuraussuhteisiin, vertailuun sekä numeerisiin tuloksiin perustuvan ilmiön selittämiseen. Tämä menetelmäsuuntaus sisältää paljon laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. Kvantitatiivisen tutkimuksen parina pidetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään tutkimuskohteen laatua, ominaisuuksia sekä merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Kvantitatiivista sekä kvalitatiivista tutkimusta on mahdollista käyttää samassa tutkimuksessa. Molemmilla tutkimustavoilla selvitetään samoja tutkimuskohteita, tosin eri tavoin. Kvantitatiivisen sekä kvalitatiivisen menetelmän yhdistäminen samassa tutkimuksessa riippuu tutkijan tieteenfilosofisesta sitoumuksesta. (Jyväskylän yliopisto. Avoimet. Humanistinen-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Menetelmäpolkuja. Humanisteille. Menetelmäpolku. Tutkimusstrategiat. Laadullinen tutkimus.)

Määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään kysymyksien vastauksia lukumäärin ja prosenttiosuuksin. Kvantitatiivisen tutkimuksen onnistumisen edellytyksenä on riittävän suuri ja edustava otos. Kvantitatiivisen aineiston keruussa käytetään usein tutkimuslomaketta valmiine vastausvaihtoehtoineen. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla voidaan usein kartoittaa olemassa olevaa tilannetta, mutta sillä ei pystytä selvittämään riittävästi asioiden syitä.

Laadullinen tutkimus auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta eli meidän opinnäytetyössämme asiakasta. Kvalitatiivinen tutkimus rajoittuu pieneen tutkittavien määrään. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on siis ymmärtäminen, sillä ei pyritä selvittämään määriä. Kvalitatiivisen tutkimuksen on todettu sopivan hyvin esimerkiksi toiminnan kehittämiseen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tietoja usein kerätään syvähaastatteluilla tai ryhmäkeskusteluilla. (Heikkilä 2014, 8.)

Opinnäytetyössämme olevat käsitteet olivat subjektiivisia ja sen takia vaikeasti tulkittavia. Jouduimme pohtimaan, miten tulkitsimme, ettei vastaus vääristynyt tai muuttunut yhteenvedossa. Jouduimme myös pohtimaan eettisyyden kannalta mitä ja miten kirjoitimme vastauksista Porvoon suomalaiselle seurakunnalle annettavaan loppuyhteenvedoon. Tutkimuksen ja luotettavuuden takia jouduimme pohtimaan myös omaa eettisyyttämme, ettei meidän olettamuksemme tai tulkinnot vääristäisi tutkimustuloksia. Oli tärkeää, että pystyimme tarkastelemaan tilannetta ulkopuolisina ja puolueettomina opinnäytetyön tekijöinä.

Kyselytutkimuksen vastaukset analysoitiin määrällisen sekä laadullisen tutkimuksen menetelmillä. Kyselytutkimuksen vastauksia analysoidessa erottelimme määrälliset vastaukset laadullisista vastauksista. Kyselytutkimuksemme strukturoidut kysymykset olivat vastauksiltaan enemmän määrällisiä. Niillä pyrimme saamaan tietoa, kuinka moni vastaajista koki esimerkiksi perheen arjen olevan sujuvaa. Halusimme analysoida aineistoa myös määrällisesti, koska se helpotti hahmottamaan laadullista analysointia. Kyselytutkimuksen määrällinen analysointi kertoi myös sen, että tutkimuksen tuloksia ei voida pitää luotettavana, koska vastaajia oli liian vähän.

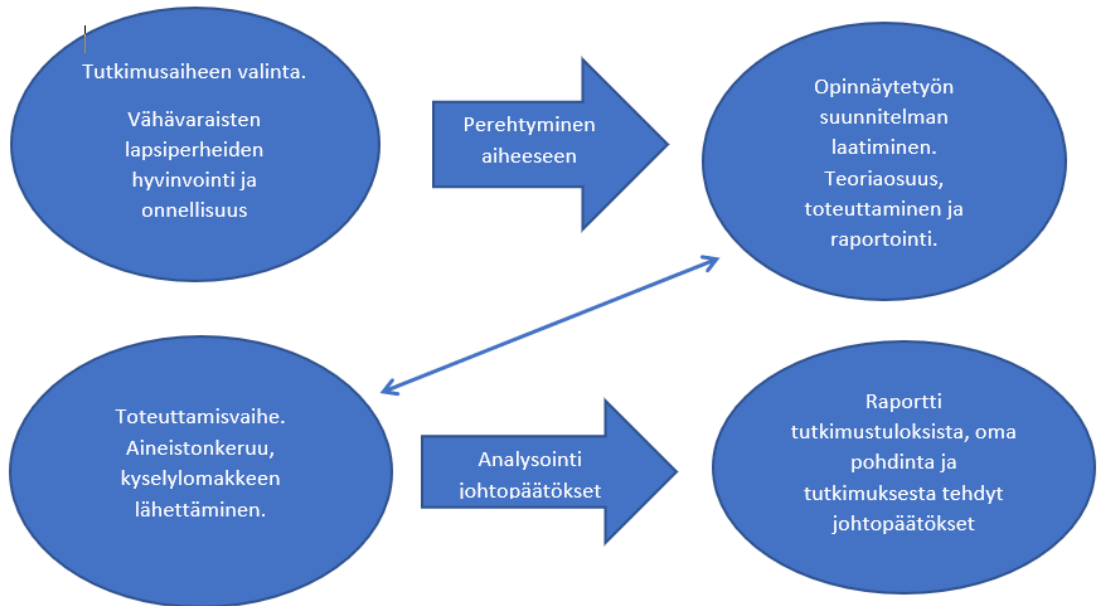
Avointen kysymysten kohdalla luimme vastaukset huolellisesti. Jäsenselimme vastaukset sisällön mukaisesti: vastaajien kokemus taloudellisesta tilanteesta, vähävaraisuudesta, onnellisuudesta ja hyvinvoinnista. Tarkemmat sisällöt teemoittain löytyvät liitteestä 1, kyselytutkimus. Pohdimme mitä vastaukset sisältävät, mitä niillä haluttiin viestittää ja millä tavalla ne olivat merkityksellisiä Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnan kannalta. Pohdimme mitä sellaista vastausaineistossa oli, joka liittyy meidän tutkimustehtäväämme.

Analysoidessa vastauksia emme pystyneet koodaamaan henkilöitä tai tekemään yhteenvedoa tietyn vastaajan kyselylomakkeen kokonaisuudesta. Tutkimusaineistoa käsiteltiin siis laadullisesti ja tulokset perustuivat loogiseen päättelyyn sekä tulkintaan. Analysoituamme vastaukset kokosimme niistä saadut tulokset yhteen. Kyselytutkimus oli aihepiiriltään subjektiivinen ja sen analysointi sekä koonti oli haasteellista. Tarkoitus oli tehdä saadusta tiedosta selkeä ja yhteneväinen tutkimuksen aihetta kuvaava tietokokonaisuus.

9 PROSESSIN KUVAUS

Tieteellinen tutkimus on vaiheittain etenevä luova prosessi. Prosessin eri vaiheet ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Prosessin seuraava vaihe voi vaikuttaa prosessin edelliseen vaiheeseen tarkentaen sitä tai muuttamalla sitä. Prosessi on kuitenkin aina jatkuvasti etenevä. Tieteellinen tutkimus noudattaa yleensä tiettyä etenemistapaa. Tutkimusprosessi aloitetaan valitsemalla aihe ja perehtymällä jo olemassa oleviin tutkimuksiin tai kirjoituksiin aiheesta. Aiheen valitsemisen ja perehtymisen jälkeen laaditaan tutkimussuunnitelma. Tutkimussuunnitelmassa tutkimuksen lähtökohdat, toteuttaminen ja raportointi suunnitellaan tarkasti. Toteutusvaiheessa tutkimukseen suunniteltu aineistonkeruu toteutetaan käytännössä. Johtopäätökset muodostetaan aineistonkeruun analyysin pohjalta. Lopuksi kirjoitetaan raportti tutkimustuloksista ja niiden saamiseen liittyvistä toimista. Lopuksi kirjoitettava raportti noudattaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteita. Raportin tavoitteena on selvittää tutkimuksen kulku ja argumentoida tutkimuksen tulokset. Raportin lopussa esitellään usein myös, millaisia jatkokysymyksiä tutkimuksesta on tehty sekä mitä tehty tutkimus on tutkijassa herättänyt. (Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Menetelmäpolkuja humanisteille. Tutkimusprosessi.)

Opinnäytetyö prosessin vaiheet ovat olleet vuorovaikutuksessa keskenään ja opinnäytetyö on selkeytynyt ja muotoutunut prosessin myötä.

Kuvio 3. Prosessin kuvaus.

Valittuamme opinnäytetyön aiheen ja työelämän yhteistyökumppanin, päätimme millä menetelmällä opinnäytetyön teemme. Päätimme tehdä kyselytutkimuksen. Mietimme kyselytutkimuksen kysymyksiä opinnäytetyömme aiheen pohjalta sekä miettien millaisilla kysymyksillä saisimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Kyselytutkimuksen kysymykset valikoituivat aihepiirin ympärille yhteistyössä työelämän yhteistyökumppanin kanssa.

Kyselytutkimus välitettiin Porvoon suomalaisen seurakunnan välityksellä sähköisesti lapsiperheille. Kyselytutkimus välitettiin kaikille lapsiperheille Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatustyön sähköpostilistalla. Varhaiskasvatustyön esimies oli innostunut yhteistyöstä sekä kyselytutkimuksen toteuttamisesta työn kehittämisen kannalta. Päällekkäisyyksien välttämiseksi kyselylinkkiä ei lähetetty useammalta Porvoon suomalaisen seurakunnan työalalta. Varhaiskasvatustyön kautta tavoitimme perheitä, joilla on myös kouluikäisiä lapsia. Ajattelimme kyselytutkimuksemme palvelevan paremmin Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatus ja perhetyötä. Ajattelimme että Porvoon suomalaisen seurakunnan on helpompi kehittää toimintaa, joka tapahtuu seurakunnan omissa tiloissa ja tilaisuuksissa. Käytimme sähköisessä kyselyssä Webropol-sovellusta. Webropol-sovellus kokosi vastaukset valmiiksi taulukoiksi. Taulukoista näkyi kunkin

kysymyksen kohdalla eriteltyt vastausprosentit sekä avointen kysymysten vastaukset kysymyskohtaisesti. Koska kyselytutkimukseen vastasi alle 100 henkilöä vaihdoimme prosentit frekvensseiksi.

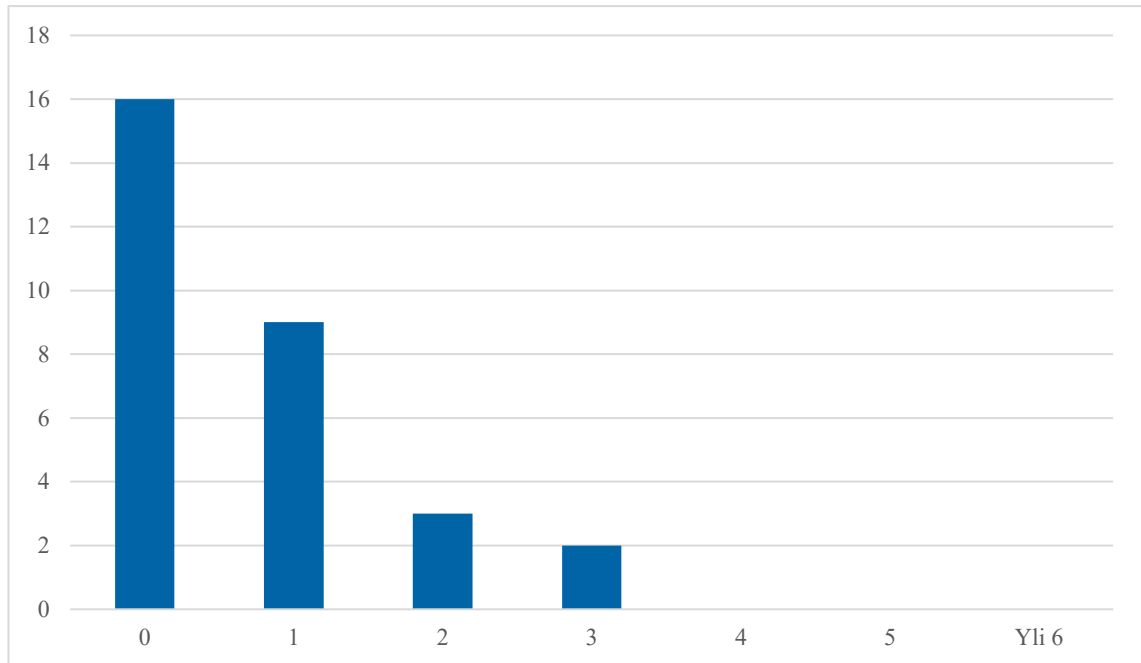
10 TULOKSET

10.1 Kyselyyn vastanneet

Kyselytutkimuksen tulosten tavoitteena oli saada tietoa lapsiperheiden kokemasta onnellisuudesta ja hyvinvoinnista. Kyselytutkimuksen tuloksista oli tarkoitus kerätä tietoa Porvoon suomalaisen seurakunnan lapsiperheiden parissa tehtävän työn tarpeellisuudesta sekä kehittämismahdollisuuksista. Kyselytutkimus lähetettiin 185 perheelle, joista 155 avasi kyselyn, 52 alkoi vastaamaan kyselyyn ja 31 vastasi kyselyn loppuun asti. Kysely välitettiin sähköisellä linkillä Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatustyön kautta kaikille, jotka kuuluvat Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatuksen sähköpostirinkiin. Kysely ei siis lähtenyt kohdennetusti vähävaraisille perheille. Koska kyselyn aihe oli vähävaraisten lapsiperheiden hyvinvointi ja onnellisuus, saattoi alhainen vastausprosentti selittyä sillä, etteivät kaikki kyselyn saaneet kokeneet olevansa vähävaraisia perheitä.

Suurimmassa osassa perheitä (27 perheessä) oli kaksi huoltajaa ja vain kahden vastaajan perhe oli yksinhuoltajaperhe. Yhdessä perheessä oli useampi kuin kaksi huoltajaa.

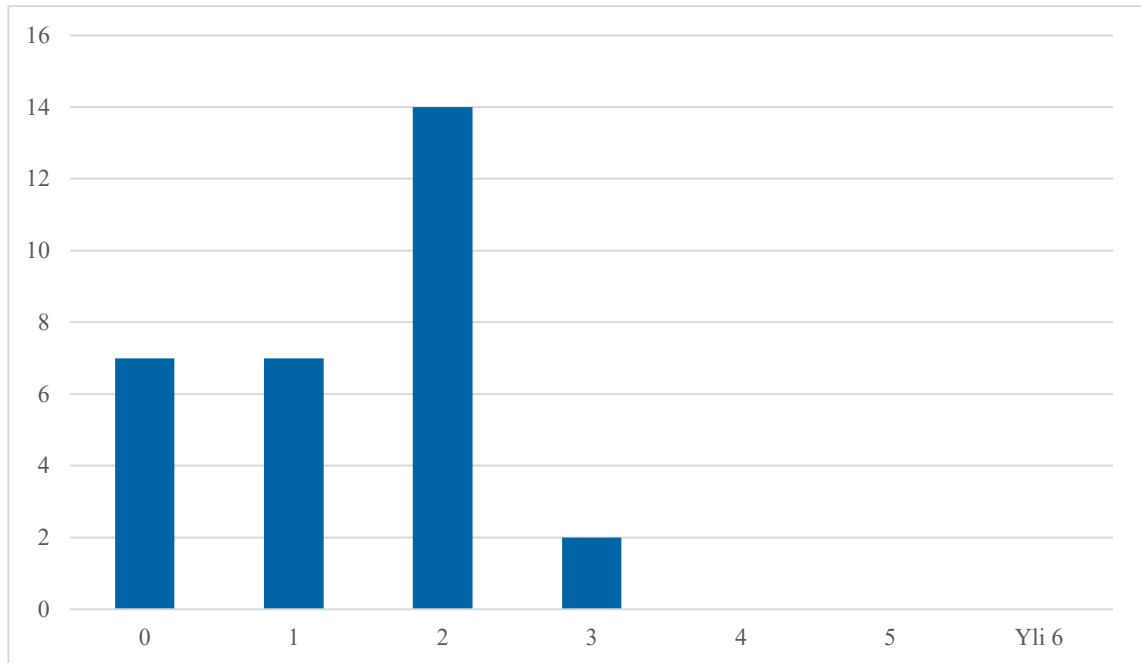
Kyselyyn vastanneiden perheiden lapsilukumäärä ja lasten ikäjakauma oli vaihteleva (kuvio 4). Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnan kannalta oli tärkeää, että selvitimme kyselyssä perheissä asuvien lasten ikäjakaumaa.

Kuvio 4. Alle kouluikäisten määrä perheissä.

Perheistä kuusitoista (16) vastasi että heidän perheensä taloudessa ei vastaushetkellä ollut alle kouluikäisiä lapsia, vastaavasti yhdeksän perhettä vastasi, että heidän taloudessansa asui vastaushetkellä yksi alle kouluikäinen lapsi. Vastanneista perheistä kolmen perheen taloudessa asui vastaushetkellä kaksi alle kouluikäistä lasta ja kahden perheen taloudessa vastaavasti asui vastaushetkellä kolme alle kouluikäistä lasta.

Vastaavasti kuvio 5 käy ilmi kouluikäisten lasten lukumäärä perheissä. Kyselyyn vastanneista perheistä neljätotoista vastasi, että heidän taloudessansa asui vastaushetkellä kaksi kouluikäistä lasta ja seitsemällä kyselyyn vastanneella perheen taloudessa asui yksi kouluikäinen lapsi. Kaksi perhettä vastasi, että heidän taloudessansa asui vastaushetkellä kolme kouluikäistä lasta. Vastanneista perheistä seitsemällä perheellä ei asunut samassa taloudessa kouluikäisiä lapsia.

Kuvio 5. Koulukäisten määrä perheissä.

Puolella kyselyyn vastanneista ei asunut kyselyn vastaushetkellä perheessä alle kouluikäisiä lapsia. Tämän merkitys täytyi huomioida vastauksia analysoidessa. Perheet, joilla ei ole alle kouluikäisiä lapsia, eivät todennäköisesti osallistu Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan eikä heillä välttämättä ole tietoa tai kokemusta seurakunnan järjestämästä toiminnasta ja tuesta pienten lasten perheille. Kaikissa perheissä asui lapsi tai lapsia kotona.

Kyselyyn vastanneista perheistä selvä enemmistö, kaksikymmentäkolme oli asunut Porvoossa yli kymmenen vuotta. Kyselyyn osallistuneista perheistä kaksi oli asunut Porvoossa 5–10 vuotta ja neljä vastanneista perheistä oli asunut Porvoossa 3–5 vuotta. Kyselyyn vastanneista perheistä kukaan ei ollut asunut Porvoossa alle kolmea vuotta.

10.2 Perheiden hyvinvointiin ja onnellisuuteen vaikuttavat tekijät

Kyselytutkimuksessa selvitimme perheiden kokemaa hyvinvointia viidellä strukturoidulla kysymyksellä. Strukturoiduilla kysymyksillä pyrimme saamaan vastauksia elintason, yhteisyysuhteiden ja itsensä toteuttamisen näkökulmasta.

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheenne arki sujuvaa?	24	5	2
Onko perheellänne tukiverkostoja?	18	12	1
Vaikuttaako taloudellinen tilanne perheenne hyvinvointiin?	25	4	2
Onko vanhempien työn ja vapaa-ajan suhde perheen hyvinvointia tukevaa?	20	9	2
Onko vanhemmuuteen tarjolla oleva tuki riittävää?	16	9	6

Taulukko 1. Hyvinvointiin vaikuttavat asiat perheissä.

Perheen hyvinvoinnista kysyttäessä valtaosa vastaajista koki perheen hyvinvoinnin sujuvaksi, kuten taulukosta 1 näemme. Kyselyn kysymys vanhemmuuden tuen riittävydestä jakoi vastaajien mielipiteitä. Vastaajista enemmistö koki, että vanhemmuuteen oli tarjolla riittävästi tukea, vastaavasti vastaajista yhdeksän koki, ettei vanhemmuuteen saatava tuki ollut riittävää. Samanlainen asetelma ilmeni kysyttäessä perheen tukiverkosta. Reilu puolet vastasi perheellä olevan tukiverkostoja hyvinvoinnin tueksi. Yli puolet vastaajista koki, että vanhempien työn ja vapaa-ajan suhde tukee perheen hyvinvointia. Ansiotyön viemän ajan lisäksi voi vanhempien aikaa viedä heidän harrastuksensa ja opiskelunsa. Vanhempien ja lasten yhdessäolon kannalta on tärkeää, miten vanhemmat ajankäytön jakavat. (Miettinen ja Rotkirch 2012, 12.) Kyselyyn vastanneista suurin osa koki taloudellisen pääoman ja elintason vaikuttavan perheen hyvinvointiin.

Taloudellinen tilanne ei ainakaan heikennä hyvinvointia, päinvastoin antaa mahdollisuuksia.

Perusasiat ja talousasiat kunnossa, terveys ja yhteinen aika.

Perheen kokemaa onnellisuutta selvitettiin kahdella strukturoidulla kysymyksellä. Kyselyllä selvitimme onnellisuuden merkitystä yhdessäolon, vapaa-ajan ja talouden eli asioiden mahdollistamisen näkökulmasta.

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheellänne riittävästi yhteistä vapaa-aikaa?	14	16	1
Vaikuttaako perheenne taloudellinen tilanne onnellisuuteen?	19	9	3

Taulukko 2. Perheiden kokema onnellisuus.

Taulukosta 2 näemme, että yli puolet vastaajista koki, ettei perheellä ollut riittävästi yhteistä vapaa-aikaa. Enemmistö vastaajista oli myös sitä mieltä, että perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa onnellisuuteen. Selvitimme kyselyssä onnellisuutta yhteisen vapaa-ajan sekä talouden näkökulmasta, sillä Garhammerin (2002) mukaan tuloköyhyyden ohella voidaan puhua aikapulasta eli aikaköyhyydestä. Perheet, joissa vanhemmilla on vähemmän aikaa lapsille ja perheelle, kärsivät aikaköyhyydestä. Tuloköyhyys leimaa yleensä alempaan yhteiskuntaluokkaan kuuluvia perheitä. Sen sijaan aikaköyhyydestä on uskottu enemmän kärsivän ylemmän yhteiskuntaluokan perheet. Aikaköyhyyden uskotaan johtuvan ansiotyöhön kuluvan ajan lisääntymisestä. (Miettinen ja Rotkirch 2012, 12.)

Raha aiheuttaa jatkuvasti riitaa.

Ei voi ostaa lastenhoitopalveluita ilman rahaa. Tarvitsisi hetkiä ilman lapsia.

Kun ei rahahuolia, on helpompi olla.

Toinen vanhemmista tekee kahta työtä ja on siten ajallisesti pois perheen yhteisestä olemisesta tai pois hänen omasta vapaa-ajasta.

Kyselyssä selvisi, että vastanneet perheet kärsivät tulo ja aikaköyhyydestä. Epäselväksi kuitenkin jäi, esiintyikö perheissä sekä tulo- että aikaköyhyyttä. Kyselyssä olisi pitänyt olla jatkokysymyksiä onnellisuudesta paremman kokonaiskuvan selvittämiseksi.

Kyselyn avoimissa kysymyksissä kysyimme, mistä perheen hyvinvointi ja onnellisuus koostuvat. Usein toistuvia teemoja vastauksissa olivat aito yhdessäolo/läsnäolo, toisen kunnioitus, terveet lapset, terveys, työ, riittävä toimeentulo, yhdessä tekeminen, rakkaus.

Vapaa-ajasta, yhteisistä hetkistä ja omasta ajasta, stressittömyydestä ja läheisistä.

Hyvät suhteet, yhdessäolo, kohtuullinen terveys, mukava vapaa-aika, kohtuullinen toimeentulo.

Onnellisesta parisuhteesta, hyvinvoivista lapsista, hyvistä työmahdollisuuksista, taloudellisesti vakaata ja erittäin mukava asuinalue.

Valinnoista. Aina ei raha ole ratkaiseva elämyksien saamiseen ja tekemisen mielekkyyteen mutta helpottaa toki koska moneen asiaan tarvitaan rahaa nykypäivänä, ihan vaikkapa pyöräillen picnicille jos haluaa jotakin syödä siellä se pitää yleensä ostaa, tietysti.

Kyselyn toisessa avoimessa kysymyksessä kysimme taloudellisen tilanteen vaikutusta perheen hyvinvointiin. Vastauksista kävi ilmi, että taloudellinen tiukkuus aiheuttaa stressiä, riitoja ja unettomuutta perheissä, joissa talous on tiukalla. Osa vastaajista koki taloudellisen tilanteensa kohtuulliseksi tai hyväksi. Osa perheistä koki taloudellisen tilanteen antavan mahdollisuuksia.

Jos on taloudellista huolta, se stressaa vanhempia. Pienet tulot, kun toinen hoitaa lapsia kotona, vaikeuttavat tulevaisuuden suunnittelua pitkällä aikajänteellä ja esim. lasten harrastusten suhteen pitää miettiä, mihin on varaa. Toisaalta olemme tottuneet pärjäämään vähällä, keskittymään yhdessäoloon ja vähemmän rahaa vaativaan elämäntapaan eikä raha ole jatkuvasti ykköshuoli arjessa.

Paljon. Ei voida tehdä mitään mikä maksaa ja lapset kokevat, että ollaan niin köyhiä ja kaikki heidän ystävänsä tekevät jotain kivaa.

Ei aina pysty tekemään kaikkea sitä mitä haluaisi. Ei ole varaa tarjota lapsille kalliita harrastuksia tai vanhempien viettää kahdenkeskeistä aikaa palkkaamalla hoitaja.

Ei mitenkään. Aiemmin on ollut rahaa tehdä extra-asioita, kuten reissuja huvipuistoon. Tällä hetkellä taloudellinen tilanne epävakampi, joten emme tee kummempaa, vietämme aika kotona ja luonnossa.

Taloudesta ei tarvitse nyt murehtia, helpottaa hyvinvointia.

10.3 Porvoon suomalainen seurakunta perheiden hyvinvoinnin tukena

Kyselytutkimuksessa selvitimme, miten Porvoon suomalainen seurakunta toimii perheiden hyvinvoinnin ja onnellisuuden tukena. Kaikki kyselyn saaneet ovat jossain vaiheessa osallistuneet johonkin Porvoon suomalaisen seurakunnan toimintaan. Vastanneista perheistä kaksikymmentäkolme koki Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan riittävän monipuoliseksi. Vastanneista perheistä seitsemän koki, ettei Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnattu toiminta ollut riittävän monipuolista.

Kyselytutkimuksella pyrimme selvittämään Porvoon suomalaisen seurakunnan perhettä tukevan toiminnan onnistumista työaloittain. Kysely suoritettiin kahdeksalla strukturoidulla kysymyksellä.

	1 Todella huonosti	2 Huonosti	3 En osaa sanoa	4 Hyvin	5 Todella hyvin
Perhekerhot	0	2	9	13	7
Diakoninen avustustyö	0	1	17	11	2
Perheleirit	0	0	10	9	12
Perhe- ja parisuhdeneuvonta	0	1	15	9	6
Vauva- ja taa-peropyhis	0	2	23	3	3
Iltapäiväkerho	0	2	25	3	1
Kohtaamiset työntekijän kanssa	0	0	6	17	8
Erilaiset yksittäiset tapahtumat	0	0	7	17	7

Taulukko 3. Perheiden kokemus Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan onnistumisesta hyvinvoinnin tukena.

Toimintaa etenkin leirejä saisi olla enemmän.

Perheleirejä useammin, keskusteluryhmä vanhemmuudesta ja sen haasteista. Lapsille omaa ohjelmaa samaan aikaan niin kuin perheleireillä hetket.

Ainut selkeästi ja varmasti tulkittava vastaus kysyttäessä perheen kokemusta Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan tuesta on se, että kukaan ei vastannut toiminnan tukevan perhettä todella huonosti. Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnasta perheen hyvinvointia tukevana vastaajat kokivat perheleirit, perhekerhot, erilaiset yksittäiset tapahtumat ja kohtaamiset työntekijöiden kanssa. Taulukosta 3 näemme, että kohdassa 3 ”en osaa sanoa” on korkea vastaajien määrä lähes joka työalan kohdalla. Tämä saattaa selittyä sillä, ettei kysely kohdentunut vähävaraisille ja sillä, että lasten ikäjakauma oli suuri. Harvoin säännöllisessä palkkatyössä olevat ovat asiakassuhteessa diakoniatyöhön, alle kouluikäisten lasten perheet eivät käytä iltapäiväkerho toimintaa ja kouluikäisten vanhempien toiminnasta jää pois perhekerhot, vauva- ja taaperopyhis. Perheleirit sekä erilaiset kohtaamiset työntekijöiden kanssa ovat seurakunnan toimintoja, jotka koskettavat todennäköisemmin kaikkia kyselyyn vastanneita perheitä. Voimme kuitenkin taulukosta 3 päätellä Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnan tukevan perheiden hyvinvointia.

Vastasin suurimpaan osaan kysymyksistä en osaa sanoa, koska kysymys ei koskettanut minua tai minulla ei ollut kokemusta (sinänsä varmasti erittäin hyvästä) jutusta.

Avoimissa kysymyksissä kysyttiin, onko kyselyyn vastannut perhe ollut mukana seurakunnan toiminnassa. Vastauksista selvisi, että eniten perheet olivat osallistuneet perheleireille, perhekerhoihin, parisuhdeleireille. Myös erilaiset irralliset perhetapahtumat mainittiin vastauksissa.

Perhekerhot ja – puistot, perhetapahtumat.

Perhekerhoissa, päiväkerhoissa, yksittäisissä lasten tapahtumissa.

Perheleirillä, parisuhdekurssilla.

Kyllä, perheleirillä ja parisuhdeleirillä.

Isä-lapsileirillä (toivomme jatkoa!) Parisuhdeleirille aikomus, mutta täytynyt niin pian.

Parisuhteeseen liittyvissä toiminnoissa ja näistä on ollut todella paljon apua perheen jaksamisessa.

Avoimissa kysymyksissä kysyimme myös, mitä toiveita tai odotuksia vastaajilla perheidensä kanssa on seurakunnalle. Kyselyssä oli myös kohta, johon vastaajat saivat vapaasti kirjoittaa terveisiä Porvoon suomalaiselle seurakunnalle.

Yleisesti ottaen vastauksissa toivottiin enemmän leiritoimintaa, tapahtumia virka-ajan ulkopuolella sekä erityislasten huomiointia.

Parisuhteen tuki Porvoossa heikkoa, kysyntää olisi, mutta oikein kukaan ei vastaa matalalla kynnyksellä tarjontaan. Seurakunnalla olisi mahdollisuuksia ennaltaehkäisevään tukeen perheille, tosin kuin kaupungilla, joten tätä ehdottomasti lisää! Kesätoimintaa perheille.

Jatkokurssi parisuhdeleirille, johon voi ottaa lapset mukaan. Enemmän perheleirejä.

Tapahtumia arkipäivien virka-ajan ulkopuolelle. Monipuolisempia konsertteja (musiikissa painottuu klassinen musiikki ja urkukonsertit... ei osu meidän perheen musiikkimakuun).

Erityislasten perheiden huomiointi.

Perheille suunnattuja leirejä enemmän.

Seurakunnassa on paljon hienoa lapsiperhetoimintaa. Sisältö näissä on yleensä kuitenkin suunnattu ainoastaan lapsille. Olisi hienoa, jos myös perheiden aikuiset voitaisiin ottaa huomioon, ja löytyisi toimintaa, jossa hengellistä sisältöä olisi erikseen sekä lapsille että aikuisille. Sellaista ei tällä hetkellä juurikaan ole.

11 TULOSTEN POHDINTAA

Kyselyn vastauksia analysoidessa selvisi, että vastaajien oli helpompi vastata strukturoituihin kysymyksiin, kuin avoimiin kysymyksiin. Avoimet kysymykset saatiin kokea henkilökohtaisiksi ja hankaliksi vastata. Avoimissa kysymyksissä vastaajan olisi pitänyt itse nimetä, mistä tekijöistä perheen hyvinvointi ja onnellisuus koostuvat sekä perheen taloudellisen tilanteen vaikutusta hyvinvointiin.

Avoimissa kysymyksissä kysyimme myös perheiden osallistumista seurakunnan toimintaan sekä perheiden toiveita seurakunnalle.

Kyselytutkimukseen vastanneista perheistä kuudellatoista asui vastaushetkellä taloudessaan ainoastaan kouluikäisiä lapsia. Se oli mielestämme mielenkiintoinen ja huomioitava asia vastauksia pohtiessa ja tulkittaessa. Huomioitavaksi asia oli tärkeä koska kysely lähetettiin varhaiskasvatuksen sähköpostilistalla oleville perheille. Kysely toteutettiin kesän 2020 aikana. Kesän aikana lapset perheissä saattoivat siirtyä varhaiskasvatuksesta kouluikäisiksi. Tämä mahdollisesti selittää, miksi perheisiin kuului vastaushetkellä enemmän kouluikäisiä lapsia. Seurakunnan työstä kysyttäessä kysymykset kohdistuivat seuraavasti varhaiskasvatuksen tekemisiin työmuotoihin, päivä- ja perhekerhoihin sekä pyhäkoulutyön muotoihin. Kouluikäisten lasten perheille kohdistui enemmän kysymykset koskien perheleirejä, perhe- ja parisuhde neuvontaa, iltapäiväkerho toimintaa ja diakonia-työtä.

Vaikka kyselyyn osallistuneiden määrä jäi alhaiseksi eikä tuloksia voida sen takia pitää luotettavana, saatiin kyselytutkimuksella kuitenkin kerättyä tärkeää tietoa perheiden kokemuksista. Kyselytutkimuksessa huomiota herätti etenkin vastanneiden kokemus perheen tukiverkoston puuttumisesta sekä sen vaikutus perheiden arjen sujuvuuteen ja hyvinvointiin. Olisiko tässä mahdollisesti seurakunnan paikka lähestyä perheitä ja miettiä tukitoimia, joita seurakunnan työntekijät voisivat perheille tarjota.

Vastauksissa nousi vahvasti esille Porvoon suomalaisen seurakunnan tekemän perheleiri- ja parisuhdetyön merkitys. Perehdyimme aiheeseen lisää ja saimme tietää, että Porvoon suomalaisella seurakunnalla työskentelee moniammatillisesti koulutautunut vs kappalainen Minna Tuominen. Minnan erikoisosaamiseen kuuluu parisuhteen kriisit sekä vuorovaikutusvaikeudet. Hän on perehtynyt tunnekeskeiseen pariterapiaan. Pohdimme, onko tässä mahdollisesti yksi selitys sille, että Porvoon suomalainen seurakunta pystyy tarjoamaan perheille merkityksellisiä perheleirejä ja parisuhde kursseja. Mielestämme on hienoa, jos työntekijän moniammatillisuutta pystytään hyödyntämään seurakunnan oman toiminnan kehittämisessä.

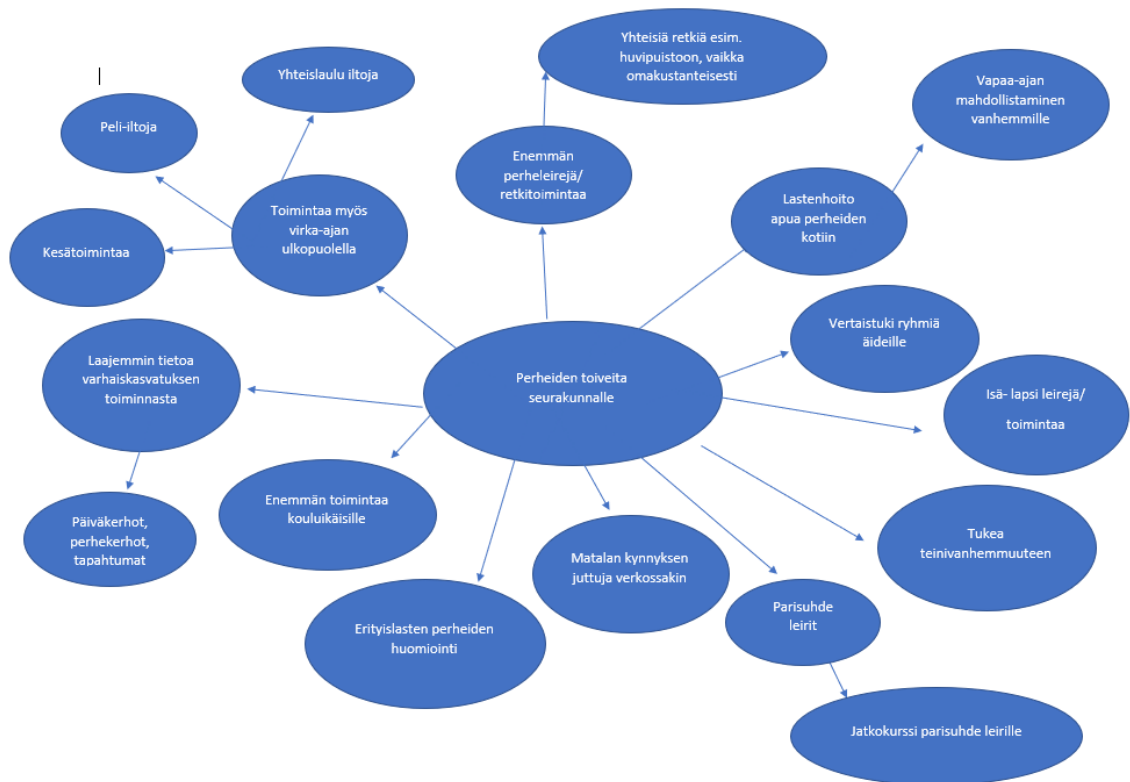
Vastauksia lukiessamme havainnoimme, että seurakunnan muitakin perheille tarjottavia tukimuotoja voisi kehittää laajemmassa mittakaavassa. Hyödyntäen työntekijöiden ammattiosaamista toimia perhelähtöisesti sekä kehittäen työtä isompana kokonaisuutena. Pidimme havaintoa huomioitavana ja sitä voisi hyödyntää seurakuntatyön kehittämisessä. Kehittämistyössä olisi mielestämme tärkeä huomioida, että tarve työlle nousee perheiden tarpeista.

Taloudellisesta ahdingosta johtavaa ahdistusta ja epätoivoa oli myös tulkittavissa perheiden vastauksista, vaikka kysely ei kohdentunut vähävaraisille. Pohdimme minkä takia yli puolet vastaajista ei osannut vastata diakonisen avustustyön tukevan perheen hyvinvointia. Johtuuko tämä siitä, että diakoniatyö on oma työalansa eikä sen toiminnasta ole selkeää tiedotetta saatavilla kirkon varhaiskasvatuksessa perheiden tueksi. Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö voisi sen osalta mieltä kehittämisideoita perheiden taloudelliseen tukemiseen. Diakoniatyö voisi tehdä varhaiskasvatus ja perhetyöhön jaettavaksi esitteen missä kerrottaisiin lyhyesti ja konkreettisesti diakoniasta saatavista tuista. Esitteessä voisi olla tietoa opinto- ja tukikummi mahdollisuudesta sekä kirkon diakoniarahaston avustushakemus käytännöstä. Porvoon suomalaisen seurakunnan omasta raharinki neuvonnasta, missä tarjotaan apua raha-asioiden järjestämiseen ja ohjeita velkaneuvontaan sekä kerrotaan arjen talousavustuksesta.

Yhteisen vapaa-ajan puute nousi esille kysyttäessä perheiden onnellisuudesta. Hyvinvoinnin ja onnellisuuden kannalta olisi perheiden yhteinen vapaa-aika tärkeää. Kyselyn pohjalta emme kuitenkaan pystyneet pohtimaan miten Porvoon suomalainen seurakunta voisi tämän asian tiimoilta perhettä tukea.

Vastauksien kokonaisuuden kannalta Porvoon suomalainen seurakunta voisi mieltä toimintakokonaisuuttaan yli työalojen, sillä perheitä palvelisi parhaiten eri työaloista muodostuva kokonaisuus. Myös tietoisuus toisen työalan tekemästä työstä ja sen tarjoamista mahdollisuuksista voisi olla perheille eduksi. Tätä pohdimme koska niin moni vastaaja vastasi "en tiedä" kohtaan missä kysyttiin Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnasta työaloittain.

Tulokset antoivat siis ymmärtää, että seurakunnan varhaiskasvatuksen ja diakoniatyön toiminnassa on kehittämisen varaa, vaikka vastaajista enemmistö koki Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnan riittävän monipuoliseksi. Tulosten pohdinnan loppuun keräsimme ja kokosimme yhteenvetona mind mapin, jolla havainnollistamme perheiden kehittämistoiveita Porvoon suomalaisen seurakunnan työn parantamiseksi ja perheiden toiveita vastaavaksi.

Kuvio 6. Perheiden toiveita seurakunnalle.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselytutkimuksesta kävi ilmi, että enemmistö kyselyyn vastanneista lapsiperheistä oli asunut Porvoossa yli kymmenen vuotta. Tästä voimme päätellä, että lapsiperheet viihtyvät Porvoossa. Kyselytutkimuksen kuudennessa kysymyksessä kysyimme perheiden hyvinvoinnista. Selvä enemmistö perheistä vastasi

perheen arjen olevan sujuvaa. Tästä voimme päätellä, että Porvoossa asuvista kyselyyn vastanneista perheistä suurin osa oli tyytyväisiä arkeensa. Taloudellisen tilanteen koettiin myös enemmissä määrin vaikuttavan perheiden onnellisuuteen. Kyselyn pohjalta emme pystyneet tekemään johtopäätöstä, tarkoittivatko vastanneet talouden vaikuttavan onnellisuuteen, koska heillä oli hyvä taloudellinen tilanne vai koska taloudellinen tilanne oli huono.

Porvoossa asuvat kyselyyn vastanneet lapsiperheet kokivat onnellisuuden ja hyvinvoinnin rakentuvan ensisijaisesti aidosta yhdessäolosta, rakkaudesta ja toisen kunnioittamisesta. Riittävä toimeentulo ja työ tulivat toissijaisina. Huomasimme että kyselyyn vastanneiden lapsiperheiden vastauksista hyvinvointiin ja onnellisuuteen liittyen löytyi samankaltaisuutta kuin Törrösen tekemässä haastattelussa kirjassaan "Onni on joka päivä". Tästä voimme tehdä johtopäätöksen, että perheen taloudellisella tilanteella ei ole suoraa vaikutusta lapsiperheiden kokemaan hyvinvointiin ja onnellisuuteen.

Kyselyyn vastanneista lapsiperheistä jokainen oli osallistunut johonkin Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnattuun toimintaan. Vastaajista enemmistö oli osallistunut perheleireille. Tästä voimme päätellä, että Porvoon suomalaisen seurakunnan tekemä leirityö lapsiperheiden parissa on tarpeellista. Vastauksissa myös korostui Porvoon suomalaisen seurakunnan järjestämien perhe- ja parisuhde- leirien tarpeellisuus. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli tyytyväisiä Porvoon suomalaisen seurakunnan toimintaan, mutta joissakin vastauksissa nousi esille Porvoon suomalaisen seurakunnan järjestämän toiminnan ajankohdat. Toimintaa järjestetään usein virastoaikana ja vastauksista voimme päätellä, ettei Porvoon suomalainen seurakunta tavoita kaikkia toiminnasta kiinnostuneita. Porvoon suomalaisen seurakunnan toimintaan pääsee osallistumaan lähinnä kotona olevat vanhemmat.

Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyön toimivuudesta lapsiperheiden arjen tukena emme voi kyselyn pohjalta tehdä johtopäätöksiä. Yli puolet vastaajista ei osannut sanoa tukeeko diakoniatyö heidän arkensa hyvinvointia. Tiedostamme ettei kaikki vähävaraiset perheet ole diakonian asiakkaita eikä diakonian asiakkuus aina tarkoita vähävaraisuutta, vaan elämässä voi olla jokin hetkellinen

taloudellisesti huonompi tilanne. Vastauksista kuitenkin oli tulkittavissa taloudellisen tilanteen tuomaa ahdistusta. Kyselyn pohjalta jäi epäselväksi mikseivät perheet koe diakoniatyön tukevan perheen arjen hyvinvointia.

Kokonaisuudessaan kyselytutkimuksen vastauksien perusteella voidaan päätellä, että Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatustyön ja diakoniatyön tulisi tarkastella työn tavoitteita ja tarkoitusta moninaisemmin ja perhelähtöisemmin. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä yleisellä tasolla, mutta vastauksista nousi esille myös kehittämistarpeita.

Opinnäytetyömme kyselytutkimuksen pohjalta laadimme Porvoon suomalaiselle seurakunnalle yhteenvedon. Meitä on pyydetty esittelemään opinnäytetyömme aihetta ja kyselytutkimuksemme tuloksia Porvoon suomalaisen seurakunnan strategiatyöryhmään sekä Porvoossa toimivan naisverkoston kokoukseen.

13 POHDINTA JA ARVIOINTI

13.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset näkökohdat

Opinnäytetyön kyselytutkimuksen luotettavuutta pohdimme useammasta eri näkökulmasta. Ensin oli pohdittava kyselyn luotettavuutta vähäisen vastaajamäärän näkökulmasta. Kokonaisuudessa kyselyyn vastasi 31 vastaajaa-, 185 vastaajasta, mikä oli huomattavasti vähemmän kuin mitä toivoimme. Vastaajista lähes kaikki olivat vastanneet strukturoituihin kysymyksiin. Kyselyyn vastanneiden määrä laski huomattavasti, kun siirryttiin kyselyn avoimien kysymyksien vastauksiin. Alimmillaan avoimiin kysymyksiin vastasi 17 vastaajaa. Luotettavan vastausanalyysin saamiseksi olisimme tarvinneet enemmän vastaajia kyselyyn ja useamman vastaajan olisi tullut vastata kyselyn kaikkiin kysymyksiin.

Luotettavuutta pohdittiin myös kohderyhmän näkökulmasta. Kaikki kyselyn saaneet olivat entuudestaan seurakunnan toimintaan liittyvällä sähköpostilistalla eli

heillä oli kontakti seurakuntaan. Tämä saattoi vaikuttaa heidän vastauksiinsa kysyttäessä seurakunnan perheille suunnatusta työstä. Kyselyn lähettäminen kaikille sähköpostilistalla oleville vaikutti siihen, ettei kysely kohdentunut kohderyhmälle, jota opinnäytetyössä käsitelimme. Kyselyn saatekirjeessä mainitsimme, että kysely oli suunnattu Porvoon alueella asuville vähävaraisille perheille. Alhainen vastausprosentti kyselyyn saattoi osittain selittyä sillä, että osa kyselyn saaneista ei kokenut olevansa vähävarainen perhe.

Kyselytutkimuksen luotettavuuteen vaikutti myös se, että vastaajat olivat seurakunnan varhaiskasvatuksen sähköpostilistalla eikä esimerkiksi seurakunnan nuorisotyön kanssa tehty yhteistyötä. Seurakunnan nuorisotyön puolella olisi saattanut olla kohderyhmään kuuluvia perheitä, jotka olisivat voineet vastata kyselytutkimukseen ja heillä olisi voinut olla pidempiaikaista kokemusta seurakunnan toiminnasta perheiden tukena.

Eettisesti pohdimme, voimmeko tehdä kyselytutkimuksesta johtopäätöksiä vähänvaraisten perheiden hyvinvoinnista ja onnellisuudesta, kun kysely ei kohdentunut täysin kohderyhmälle. Pohdimme myös, oliko kyselytutkimuksen lähettäminen "massaviestinä" oikea tapa. Saimme muutamalta kyselyn saaneelta huoltajalta yhteydenoton kyselyyn liittyen. Yhteydenotot liittyivät vähävaraisen perheen määritelmään. Kyselyn toteuttaminen pienellä paikkakunnalla asetti myös omat eettiset haasteet. Vastauksia lukiessamme mietimme, onko mahdollista, että vastaajan perhe on tunnistettavissa vastauksien perusteella etenkin avoimissa kysymyksissä. Tätä pohdimme erityisesti Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatus- ja perhetyön kehittämisen näkökulmasta. Onko eettisesti oikein antaa vastaukset Porvoon suomalaiselle seurakunnalle luettavaksi työn kehittämistä varten?

Eettisestä näkökulmasta pohdimme myös oman mielipiteemme ja kokemuksen vaikutusta analysoidessamme kyselytutkimuksen vastauksia. Saamistamme vastauksista monessa esiintyi tulkinnanvaraisuutta. Pohdimme vastauksia laajasti ja monesta eri näkökulmasta varmistaaksemme, että säilytämme puolueetoman perspektiivin vastauksia analysoidessa ja kootessa.

Mahdollisesti tulevina seurakunnan työntekijöinä halusimme toteuttaa opinnäytetyön seurakunnan kanssa yhteistyössä. Ajatuksena selvittää seurakunnan mahdollisuutta tukea lapsiperheitä yhteiskuntaa laajalti puhuttelevassa tilanteessa. Vähävaraisuus ja huono-osaisuus vaikuttavat tällä hetkellä kasvussa olevilta elinolosuhteilta ja mielestämme seurakunnilla olisi nyt mahdollisuus kehittää toimintaa vähävaraisia ja huono-osaisia lapsiperheitä enemmän tukeviksi.

Opinnäytetyön aihe oli kiinnostava ja laaja, mikä aiheutti omat haasteensa opinnäytetyön kirjoittamiseen. Mielestämme saimme koottua opinnäytetyöhön riittävästi teoretietoa keskeisimmistä käsitteistä. Koimme hankalaksi löytää uutta tai ajantasaista tutkittua tietoa opinnäytetyömme keskeisistä aiheista. Opinnäytetyössämme on monia subjektiivisia käsitteitä, joita on hankala käsitellä. Esimerkiksi käsitteet hyvinvointi ja onnellisuus ovat subjektiivisia käsitteitä mikä tekee niiden käsittelemisen opinnäytetyössä sekä kyselytutkimuksen vastauksissa haasteelliseksi.

Tutkimuskysymyksien ja kyselytutkimuksen kysymysten linjaus yhtenäiseksi oli hankalaa. Kyselytutkimuksen saimme toteutettua melko onnistuneesti mutta, olisimme toivoneet enemmän vastauksia, jotta vastauskokonaisuus olisi ollut luotettavampi. Kyselytutkimuksen toteutuksen jälkeen huomasimme, että jotkut kyselytutkimuksen kysymykset olisivat tarvinneet jatkokysymyksiä. Nyt niiden kysymysten vastaukset jättivät aika paljon tulkinnanvaraa.

Vastausmäärän ollessa alhainen oli hankala tehdä johtopäätöksiä esimerkiksi Porvoon suomalaisen seurakunnan työn laadusta ja tarpeellisuudesta suhteessa lapsiperheiden onnellisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseen. Kysely kuitenkin tuotti joitakin kehittämis- ja toiminnan parannusideoita Porvoon suomalaisen seurakunnan varhaiskasvatus- sekä lapsi- ja perhetyölle. Vastausten analysointi oli mielenkiintoista, vaikkakin jokseenkin haasteellista. Mielestämme saimme kyselytutkimuksen kuitenkin analysoitua kohtuullisen hyvin ja tuotua vastaukset esille opinnäytetyössä. Kokonaisuudessa olemme onnistuneet pysymään opinnäytetyön tavoitteissa ja aikataulussa.

13.2 Oman ammatillisuuden kehittyminen

Opinnäytetyötä tehdessämme olemme ymmärtäneet laaja-alaisemmin taloudellisen tilanteen vaikutuksen ihmisen/perheiden hyvinvointiin ja onnellisuuteen. Tämän prosessin myötä olemme laajentaneet ymmärrystämme hyvinvoinnin ja onnellisuuden merkityksestä perheiden arjessa jaksamisen näkökulmasta. Olemme oppineet hahmottamaan yhteiskunta rakenteita sekä yhteiskunnan tukimuotoja perheille, vaikka opinnäytetyömme yhteistyökumppani oli seurakunta. Opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa olemme miettineet miten kunnat ja seurakunnat voisivat yhdessä edistää perheiden hyvinvointia ja onnellisuutta. Sen sijaan, että useimmiten molemmat toimivat omina organisaatioina. Opinnäytetyötä tehdessä olemme havainneet itsessämme halun ja tarpeen asettua puolustamaan heikommassa asemassa olevia ihmisiä, perheitä ja ryhmiä. Olemme paljon puhuneet ja pohtineet yhteiskunnassa esillä olevia ajankohtaisia aiheita, perheiden vähävaraisuutta, nuorten huonovointisuutta ja lisääntyntä väkivaltaa sekä kirkon asemaa nyky-yhteiskunnassa. Olemme miettineet, miten pystyisimme jatkossa valmistuneina alan ammattilaisina vaikuttamaan yhteiskunnan ja/tai seurakunnan päätöksiin toimia ihmisten hyväksi.

LÄHTEET

- European Anti Poverty Network Finland. Köyhyys. Mitä on köyhyys? Saatavilla 29.3.2020 <http://www.eapn.fi/koyhyys/mita-on-koyhyys/>
- Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus. Saatavilla <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Heikkinen, J. Perheen osallisuus kirkon perhetoiminnassa. Saatavilla https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Uusi_Johanna+Heikkinen_Perheen+osallisuus+kirkon+perhetoiminnassa.pdf/27d5d7a9-80c1-18fe-66b7-0f87f87b9bd5?t=1592485315176
- Helsingin sanomat. Uutiset. Yhä useammalle aika on rahaa. Saatavilla 4.10.2020 <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000002511895.html>
- Jyväskylän yliopisto. Etusivu. Avoimet. Humanistinen-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Menetelmäpolkuja. Humanisteille. Menetelmäpolku. Tutkimusstrategiat. Laadullinen tutkimus. Saatavilla 25.5.2020 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Menetelmäpolkuja humanisteille. Tutkimusprosessi. Saatavilla 23.9.2020 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi>
- Kainulainen, S. (2018). Tulojen ja onnellisuuden välinen yhteys Suomessa. Kansantaloudellinen aikakauskirja 114(1), 57–70. Saatavilla http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2018/03/KAK_1_2018_176x245_WEB-59-72.pdf
- Kallio, M. (2003). Subjektiiivinen köyhyys – ongelmallinen aihealue. Hyvinvointikatsaus. 1/2003, 39-4. Saatavilla https://www.stat.fi/tup/hyvinvointikatsaus/surlab1_2003.pdf
- Karvonen, S. & Salmi, M. (2016). Lapsiköyhyys Suomessa 2010-luvulla. Saatavilla

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131589/URN_ISBN_978-952-302-742-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kela. Henkilöasiakas. Toimeentulotuki. Saatavilla 7.9.2020

<https://www.kela.fi/toimeentulotuki>

L 1412/1997. Laki toimeentulotuesta. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19971412>

Lainiala, L. (2014). Perhebarometri 2014. Perhepolitiikka kriisin aikana. Saatavilla https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/916618d937dd73f4e838a9ac3db69c1b/1600518525/application/pdf/4915996/Perhebarometri%202014_web.pdf

https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/916618d937dd73f4e838a9ac3db69c1b/1600518525/application/pdf/4915996/Perhebarometri%202014_web.pdf

Lammi-Taskula, J. & Salmi, M. (2014). Lapsiperheiden hyvinvointi. Teoksessa M. Vaarama, S. Karvonen, L. Kestilä, P. Moisio & A. Muuri (toim.), Suomalaisen hyvinvointi 2014 (s. 144–159). Saatavilla

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125340/THL_TEE022_2014verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Libguides. Tiedonhaun oppaat. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas. Eettiset periaatteet tutkivassa ja kehittävässä työssä. Saatavilla 1.4.2020 <https://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=2793510>

Liikanen, S-L. (2017) Köyhät ritarit. Saatavilla

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/132243/Tutkimus_1_978-952-493-289-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Miettinen, A. & Rotkirch, A. (2012). Perhebarometri 2011. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000-luvulla. Saatavilla

<https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/a107e53eb28a4b427c4a06711e2a29ca/1600847948/application/pdf/4660236/Yhteist%C3%A4%20aikaa%20etsim%C3%A4ss%C3%A4.pdf>

Moisio, P. (2006). Suhteellinen köyhyys Suomessa. Yhteiskuntapolitiikka 71(6), 639–645. Saatavilla <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101045/066moisio.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Niemelä, M. (2008). Perceptions of the Causes of Poverty in Finland. Saatavilla <https://journals-sagepub-com.anna.diak.fi/doi/pdf/10.1177/0001699307086816>
- Paajanen, P. (2007). Perhebarometri 2007. Mikä on minun perheeni? Suomalaisen käsityksiä perheestä vuosilta 2007 ja 1997. Väestöliitto. Saatavilla https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/dd6dd420ca3d2c650e0f9d596e0241cb/1599489689/application/pdf/4952500/Perhebarometri%202007_web.pdf
- Porvoon seurakunta. Apua ja tukea. Saatavilla 14.5.2020 <https://www.porvoon-seurakunta.fi/apua-ja-tukea>
- Porvoon seurakunta. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. Perheleirit. Saatavilla 14.5.2020 <https://www.porvoonseurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille/perheleirit>
- Porvoon seurakunta. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. Perhekerhot. Saatavilla 14.5.2020 <https://www.porvoonseurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille/perhekerhot>
- Porvoon seurakunta. Yhteystiedot. Porvoon seurakuntayhtymä. Perheasiain neuvottelukeskus. Saatavilla 14.5.2020 <https://www.porvoonseurakunta.fi/yhteystiedot/perheneuvonta>
- Porvoon seurakuntayhtymä. Toimintakertomus 2019. Saatavilla <https://www.porvoonseurakunta.fi/documents/48344316/0/Toimintakertomus+2019WEB.pdf/b2824d25-9212-10a5-e0bd-57804a1a36ea?t=1592380922281>
- Spoken. Tutkimuskysymyksen muodostaminen. Saatavilla 28.4.2020 <https://spoken.fi/tutkimuskysymyksen-muodostaminen/>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. Perhelähtöisen seurakunnan suuntaviivat. Saatavilla <https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Perhelähtöisen+seurakunnan+suuntaviivat.pdf/da634775-2fcf-1f76-2499-ae8b2a004ebc?t=1576070995000>
- Suomen mielenterveys ry. Mielenterveys. Itsetuntemus. Tunteet. Onni. Saatavilla 1.4.2020 <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/itsetuntemus/tunteet/onni>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Osallisuuden edistäminen. Heikoimmassa asemassa

- olevien osallisuus. Mitä sosiaalinen osallisuus on. Saatavilla 14.5.2020 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-ase-massa-olevien-osallisuus/mita-sosiaalinen-osallisuus-on->
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Hyvinvointi- ja terveyserot. Eriarvoisuus. Hyvinvointi. Saatavilla 14.5.2020 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hyvinvointi- ja terveyserot. Eriarvoisuus. Elämäntilanne. Lapset ja perheet. Saatavilla 14.11.2020 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/lapset-ja-perheet>
- Tilastokeskus. Artikkelit. Maidenvälisiä ajankäyttövertailuja on kehitettävä maiden välisenä yhteistyönä. Köyhyys ja ajankäyttö. Saatavilla 4.10.2020 https://www.tilastokeskus.fi/artikkelit/2010/art_2010-06-07_008.html?s=4
- Tilastokeskus. Tietoa tilastoista. Käsitteet. L. Lapsiperhe. Saatavilla 1.4.2020 <http://www.stat.fi/meta/kas/lapsiperhe.html>
- Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Kuntien avainluvut. Saatavilla 24.5.2020 <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=638&year=2020>
- Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen. Saatavilla https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Uusi_Minna+Tuominen_Perheiden+seurakunta+tuotoivoa+ja+armon+perheiden+arkeen.pdf/14e398a0-3774-0a65-96a3-d10b31bb61a7?t=1592485257140
- Törrönen, M. (2012) *Onni on joka päivä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Unicef. Lapsen oikeuksien sopimus. Sopimus lyhennettynä. Saatavilla 7.9.2020 <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-lyhennettyna/>
- Valtonen, M. Perhelähtöisen seurakunnan teologiaa. Saatavilla https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Uusi_Minna+Valtonen_Perhelahentoisen+seurakunnan+teologiaa.pdf/aedf6489-65ab-d106-5525-d8b0f22c5bf4?t=1592485078125
- Yleisradio. Uutiset. Saatavilla 28.4.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11315472>

LIITE 1. Saatekirje

SAATEKIRJE PORVOO 16.6.2020

HYVÄ VASTAANOTTAJA,

Olemme sosionomi (AMK)-diakoni-opiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyömme aiheena Porvoon alueella asuvien vähävaraisten perheiden onnellisuus ja hyvinvointi. Teemme perheiden onnellisuuteen ja hyvinvointiin liittyvää tutkimuskyselyä, johon kutsumme teidät osallistumaan.

Osallistuminen merkitsee oheisen kyselylomakkeen täyttämistä ja palauttamista. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista ja luottamuksellista.

Yhteistyökumppanina opinnäytetyössä toimii Porvoon suomalainen seurakunta. Tutkimuksen tekemiseen on saatu lupa Porvoon suomalaiselta seurakunnalta.

Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään vastaajan tiedot eivät paljastu tuloksissa.

Jos osallistutte kyselyyn kirjeitse toivomme, että palautatte vastauksenne suljetussa palautuskuoressa 30.06.2020 mennessä.

Opinnäytetyön ohjaajana toimii Minna Valtonen Diakonia-ammattikorkeakoulusta minna.valtonen@diak.fi. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan internetissä osoitteessa www.theseus.fi

Ystävällisin terveisin: Piia Tupelin piia.tupelin@student.diak.fi ja lines Riihela iines.riihela@student.diak.fi

LIITE 2. Kyselytutkimus

Opinnäytetyön kyselytutkimus 2020**1.****Kuinka monta aikuista (huoltajaa) perheessäsi on?**

- 1
- 2
- Yli 2

2. Aikuisten iät perheessänne?**3. Kuinka monta alle kouluikäistä lasta perheessäsi on?**

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- Yli 6

4. Kuinka monta kouluikäistä lasta perheessäsi on?

- 0
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 Yli 6

5. Perheeni on asunut Porvoossa?

- Alle 3 vuotta
 3-5 vuotta
 5-10 vuotta
 Yli 10 vuotta

6. Perheen hyvinvointi

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheenne arki sujuvaa?	☐	☐	☐
Onko perheellänne tukiverkostoja?	☐	☐	☐
Vaikuttaako taloudellinen tilanne perheenne hyvinvointiin?	☐	☐	☐
Onko vanhempien työn ja vapaa-ajan suhde perheen hyvinvointia tukevaa?	☐	☐	☐
Onko vanhemmuuteen tarjolla oleva tuki riittävä?	☐	☐	☐

7. Perheen onnellisuus

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheellänne riittävästi yhteistä vapaa-aikaa?	☐	☐	☐
Vaikuttaako perheenne taloudellinen tilanne onnellisuuteen?	☐	☐	☐

8. Mistä asioista perheesi hyvinvointi ja onnellisuus koostuvat?

9. Miten perheenne taloudellinen tilanne vaikuttaa perheenne hyvinvointiin?

10. Onko perheesi ollut mukana Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatussa toiminnassa? Missä toiminnassa?

11. Koetko Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan riittävän monipuoliseksi?

- Kyllä
- Ei

12. Millä tavalla koet Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan tukevan perheesi hyvinvointia?

	1 Todella huonosti	2 Huonosti	3 En osaa sanoa	4 Hyvin	5 Todella hyvin
Perhekerhot	☐	☐	☐	☐	☐
Diakoninen avustustyö	☐	☐	☐	☐	☐
Perheleirit	☐	☐	☐	☐	☐
Perhe- ja parisuhdeneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Vauva- ja taaperopyhis	☐	☐	☐	☐	☐
Iltapäiväkerho	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtaamiset työntekijän kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Erilaiset yksittäiset tapahtumat	☐	☐	☐	☐	☐

13. Mitä toiveita tai odotuksia sinulla ja perheelläsi on seurakunnalle?

14. Mitä muuta haluat sanoa?

LIITE 3. Yhteenveto Porvoon suomalaiselle seurakunnalle

Opinnäytetyön kyselytutkimukseen pohjautuva yhteenveto Porvoon suomalaiselle seurakunnalle työn kehittämistä varten.

JOHDANTO

Opinnäytetyömme kyselytutkimuksella pyrimme selvittämään, miten Porvoon suomalainen seurakunta tekemällään työllään tukee perheiden hyvinvointia ja onnellisuuden kokemusta.

Professori Veenhoven määrittelee onnellisuuden kokonaisvaltaiseksi elämän tyytyväisyydeksi. Onnellisuudessa on kyse siitä, minkä verran ihminen pitää omasta elämästään. Onnellisuutta arvioidaan kahden kriteerin perusteella. Ensimmäiseksi mietimme, tuottaako tämä tilanne myönteisiä vai kielteisiä tunteita ja toiseksi olemmeko saavuttaneet sellaisia toivottuja asioita, jotka tekevät meidät onnellisiksi. (Kainulainen 2018, 60.) Törrösen kirjassa ihmiset kokivat onneen ja onnellisuuteen vaikuttaviksi asioiksi turvallisuuden, perheen, terveyden, rakkauksen ja ystävät. Ihmisten kokemat arvot muuttuvat suhteessa muutokseen yhteiskunnassa. (Törrönen 2012, 111.)

Elämän hyvinvointia objektiivisesti seurattaessa sen laatua kuvaavina tekijöinä pidetään esimerkiksi tuloja, varallisuutta, asumista, koulutusta sekä terveyttä. Hyvinvointiin koetaan liittyvän sekä taloudellinen pääoma että sosiaalinen pääoma, kulttuurillinen pääoma ja luottamuspääoma. Luottamuspääoma muodostuu taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen pääoman varaan. Luottamuspääoma tiivistää henkilön arkista hyvinvointia ja tekee luottamussuhteet näkyviksi. (Törrönen 2012, 33–44.)

Seurakunta kiinnittyy perheiden hyvinvointiin sosiaalisen ja kulttuurillisen pääomankautta. Perhelähtöinen seurakunta suunnittelee, toteuttaa ja arvioi seurakunnan toimintaa yhdessä perheiden kanssa. Seurakunnassa ollaan kiinnostuneita perheiden mielipiteistä, ajatuksista sekä kokemuksista. Seurakunnassa tuetaan parisuhdetta sekä vanhemmuutta. Työskennellään lapsilähtöisesti, sillä lapset ovat seurakunnan aarre. Seurakunta on perheille hengellinen matkakumppani. Perhelähtöisessä seurakunnassa tuetaan ihmistä suhteessa itseensä, toiseen, luomakuntaan ja Jumalaan. Seurakunta on yhteisö, jossa perheet tapaavat toisiaan. Huomioidaan ja tunnustetaan erilaiset kulttuuritaustat sekä perheiden moninaisuus. Seurataan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa ja huomioidaan niiden vaikutus alueen perheiden elämään ja seurakuntaan. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2019, 3–4.)

KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA VASTAUKSET

Perhetoiminta mielletään monissa seurakunnissa kuuluvaksi kirkon varhaiskasvatukseen. Perhetoiminnan muodot mahdollistavat erityisesti pikkulapsiperheiden kohtaamisia, sekä tuen antamista pienten lasten vanhemmille. Kasvatuskumppanuus on keskeistä varhaiskasvatuksessa kirkon linjausten mukaisesti. Seurakunnassa ovat kaikki tervetulleita mukaan perheitä kokoavaan toimintaan. Kirkko on tuomassa perheiden eri elämäntilanteisiin toivoa ja armoa. (Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen.)

Kyselytutkimuksemme lähetettiin varhaiskasvatuksen sähköpostilistalla oleville perheille. Kaikilla kyselyyn vastanneilla oli siis olemassa kontakti Porvoon suomalaiseen seurakuntaan.

Kyselytutkimus lähetettiin 185 perheelle, joista 155 avasi kyselyn, 52 alkoi vastata kyselyyn ja 31 vastasi kyselyn loppuun asti.

Vaikka kyselyyn osallistuneiden määrä jäi alhaiseksi eikä tuloksia voida sen takia pitää luotettavina, saatiin kyselytutkimuksella kuitenkin kerättyä tärkeää tietoa perheiden kokemuksista.

Enemmistö (23) vastanneista perheistä koki Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan riittävän monipuoliseksi.

Alla oleville kysymyksillä pyrimme saamaan vastauksia perheiden elintason, yhteisyyssuhteiden ja itsensä toteuttamisen näkökulmasta.

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheenne arki sujuvaa?	24	5	2
Onko perheellänne tukiverkostoja?	18	12	1
Vaikuttaako taloudellinen tilanne perheenne hyvinvointiin?	25	4	2
Onko vanhempien työn ja vapaa-ajan suhde perheen hyvinvointia tukevaa?	20	9	2
Onko vanhemmuuteen tarjolla oleva tuki riittävää?	16	9	6

Taulukko 1. Hyvinvointiin vaikuttavat asiat perheissä.

Perheen hyvinvoinnista kysyttäessä valtaosa vastaajista koki perheen hyvinvoinnin sujuvaksi. Kyselyn kysymys vanhemmuuden tuen riittävydestä jakoi vastaajien mielipiteitä. Vastaajista enemmistö koki, että vanhemmuuteen oli tarjolla riittävästi tukea, vastaavasti vastaajista yhdeksän koki, ettei vanhemmuuteen saatava tuki ollut riittävää. Samanlainen asetelma ilmeni kysyttäessä perheen tukiverkosta. Reilu puolet vastasi perheellä olevan tukiverkostoja hyvinvoinnin tueksi. Yli puolet vastaajista koki, että vanhempien työn ja vapaa-ajan suhde tukee perheen hyvinvointia.

Alla olevilla kysymyksillä selvitimme onnellisuuden merkitystä yhdessäolon, vapaa-ajan ja talouden eli asioiden mahdollistamisen näkökulmasta.

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Onko perheellänne riittävästi yhteistä vapaa-aikaa?	14	16	1
Vaikuttaako perheenne taloudellinen tilanne onnellisuuteen?	19	9	3

Taulukko 2. Perheiden kokema onnellisuus.

Yli puolet vastaajista koki, ettei perheellä ollut riittävästi yhteistä vapaa-aikaa. Enemmistö vastaajista oli myös sitä mieltä, että perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa onnellisuuteen.

Garhammerin (2002) mukaan tuloköyhyyden ohella voidaan puhua aikapulasta eli aikaköyhyydestä. Perheet, joissa vanhemmilla on vähemmän aikaa lapsille ja perheelle, kärsivät aikaköyhyydestä. Tuloköyhyys leimaa yleensä alempaan yhteiskuntaluokkaan kuuluvia perheitä. Sen sijaan aikaköyhyydestä on uskottu enemmän kärsivän ylemmän yhteiskuntaluokan perheet. Aikaköyhyyden uskotaan johtuvan ansiotyöhön kuluvan ajan lisääntymisestä. (Miettinen ja Rotkirch 2012, 12.)

Alla olevilla kysymyksillä havainnoimme, miten Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminta on tukena perheiden arjessa.

	1 Todella huonosti	2 Huonosti	3 En osaa sanoa	4 Hyvin	5 Todella hyvin
Perhekerhot	0	2	9	13	7
Diakoninen avustustyö	0	1	17	11	2
Perheleirit	0	0	10	9	12
Perhe- ja parisuhdeneuvonta	0	1	15	9	6
Vauva- ja taaperopyhis	0	2	23	3	3
Iltapäiväkerho	0	2	25	3	1
Kohtaamiset työntekijän kanssa	0	0	6	17	8
Erilaiset yksittäiset tapahtumat	0	0	7	17	7

Taulukko 3. Perheiden kokemus Porvoon suomalaisen seurakunnan perheille suunnatun toiminnan onnistumisesta hyvinvoinnin tukena.

Porvoon suomalaisen seurakunnan toiminnasta perheen hyvinvointia tukevana vastaajat kokivat perheleirit, perhekerhot, erilaiset yksittäiset tapahtumat ja kohtaamiset työntekijöiden kanssa. Huolen aiheeksi vastauksista nousee vastausvaihtoehto ”en osaa sanoa”. Olemme pohtineet, miksi niin moneen kohtaan oli vastattu en osaa sanoa ja olemme tulleet samaan johtopäätökseen erään vastaajan kanssa.

Vastasin suurimpaan osaan kysymyksistä en osaa sanoa, koska kysymys ei koskettanut minua tai minulla ei ollut kokemusta (sinänsä varmasti erittäin hyvästä) jutusta.

Kyselylomakkeen avoimissa kysymyksissä kysyimme, onko kyselyyn vastannut perhe ollut mukana seurakunnan toiminnassa. Vastauksista selvisi, että eniten perheet olivat osallistuneet perheleireille, perhekerhoihin, parisuhdeleireille. Myös erilaiset irralliset perhetapahtumat mainittiin vastauksissa.

YHTEENVETO JA KEHITTÄMISIDEAT

Vastauksissa nousi vahvasti esille Porvoon suomalaisen seurakunnan tekemän perheleiri- ja parisuhdetyön merkitys. Siitä voimme päätellä, että Porvoon suomalainen seurakunta pystyy tarjoamaan perheille merkityksellisiä perheleirejä ja parisuhde kursseja.

Taloudellisesta ahdingosta johtavaa ahdistusta ja epätoivoa oli tulkittavissa perheiden vastauksista, vaikka kysely ei kohdentunut vähävaraisille. Pohdimme minkä takia yli puolet vastaajista ei osannut vastata diakonisen avustustyön tukevan perheen hyvinvointia. Johtuuko tämä siitä, että diakoniatyö on oma työalansa eikä sen toiminnasta ole selkeää tiedotetta saatavilla kirkon varhaiskasvatuksessa perheiden tueksi. Porvoon suomalaisen seurakunnan diakoniatyö voisi

sen osalta miettiä kehittämisideoita perheiden taloudelliseen tukemiseen. Diakoniatyö voisi tehdä varhaiskasvatus ja perhetyöhön jaettavaksi esitteen missä kerrottaisiin lyhyesti ja konkreettisesti diakoniasta saatavista tuista. Esitteessä voisi olla tietoa opinto- ja tukikummi mahdollisuudesta sekä kirkon diakoniarahaston avustushakemus käytännöstä. Porvoon suomalaisen seurakunnan omasta raharinki neuvonnasta, missä tarjotaan apua raha-asioiden järjestämiseen ja ohjeita velkaneuvontaan sekä kerrotaan arjen talousavustuksesta.

Kyselytutkimuksessa huomiota herätti etenkin vastanneiden kokemus perheen tukiverkoston puuttumisesta sekä sen vaikutus perheiden arjen sujuvuuteen ja hyvinvointiin. Olisiko tässä mahdollisesti seurakunnan paikka lähestyä perheitä ja miettiä tukitoimia, joita seurakunnan työntekijät voisivat perheille tarjota.

Vastauksien kokonaisuuden kannalta Porvoon suomalainen seurakunta voisi miettiä toimintakokonaisuuttaan yli työalojen, sillä perheitä palvelisi parhaiten eri työaloista muodostuva kokonaisuus.

KYSELYYN VASTANNEIDEN TYÖN KEHITTÄMISTOIVEET

LÄHTEET

Kainulainen, S. (2018). Tulojen ja onnellisuuden välinen yhteys Suomessa.

Kansantaloudellinen aikakauskirja 114(1), 57–70. Saatavilla

http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2018/03/KAK_1_2018_176x245_WEB-59-72.pdf

Miettinen, A. & Rotkirch, A. (2012). Perhebarometri 2011. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000-luvulla. Saatavilla

<https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/a107e53eb28a4b427c4a06711e2a29ca/1600847948/application/pdf/4660236/Yhteist%C3%A4%20aikaa%20etsim%C3%A4ss%C3%A4.pdf>

Suomen evankelisluterilainen kirkko. Perhelähtöisen seurakunnan suuntaviivat.

Saatavilla <https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Perhelähtöisen+seurakunnan+suuntaviivat.pdf/da634775-2fcf-1f76-2499-ae8b2a004ebc?t=1576070995000>

Tuominen. Perheiden seurakunta tuo toivoa ja armoa perheiden arkeen. Saata-

villa https://evl.fi/documents/1327140/59796978/Uusi_Minna+Tuominen_Perheiden+seurakunta+tuo+toivoa+ja+arinoa+perheiden+arkeen.pdf/14e398a0-3774-0a65-96a3-d10b31bb61a7?t=1592485257140

Törrönen, M. (2012) Onni on joka päivä. Helsinki: Gaudeamus.